

TROUWEN IN EEN ETNISCH HETEROGENE BUURT

*Wie trouwt met wie? De invloed van heterogeniteit in de buurt op
homogamie.*

Linde Muntinga, S4091663
l.m.muntinga@student.rug.nl

Begeleider: Jaap Nieuwenhuis
Tweede corrector: Rita Smaniotto

Faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen
Sociologie, Rijksuniversiteit Groningen

Datum: 15-8-2022
Woorden: 8062

ABSTRACT

Het integratiebeleid staat al lang op de Nederlandse politieke agenda. Etnische heterogeniteit is hierbij een belangrijk streven. Homogamie, waarbij een persoon met een partner van dezelfde etniciteit trouwt, lijkt niet bevorderlijk voor de integratie. In dit onderzoek wordt gekeken wat heterogeniteit in buurten doet met homogamie. Wie trouwt met wie? Wat is de invloed van heterogeniteit in buurten op homogamie? Hoe beïnvloedt religiositeit van de respondent dit verband? In dit onderzoek verwacht ik dat meer heterogeniteit zorgt voor meer homogamie, en dat religiositeit dit verband positief beïnvloedt. Ik heb gebruik gemaakt van de NElls: een grootschalig onderzoek naar allerlei onderwerpen met een oversample Turkse en Marokkaanse respondenten. Uiteindelijk zijn er 195 respondenten opgenomen in het onderzoek, bestaande uit in Nederland getrouwde eerste- of tweedegeneratiemigranten. De resultaten uit het onderzoek wijzen er niet op dat mijn initiële verwachtingen kloppen. Er is geen bewijs gevonden voor de invloed van heterogeniteit op homogamie. Een onverwachte interessante uitkomst is dat partners die door hun ouders aan elkaar zijn voorgesteld vaker homogzaam getrouwd zijn. Voor vervolgonderzoek raad ik aan een grotere steekproef te gebruiken en meer etniciteiten op te nemen in de steekproef.

INHOUDSOPGAVE

Abstract.....	2
Inleiding.....	5
Onderzoeksmodel	8
Theoretisch kader.....	8
Homogamie, heterogeniteit in buurten en religie	8
Overige concepten in het model	11
Hypothesen.....	12
Methoden.....	12
Data en procedure	12
beschrijving van de deelnemers van het onderzoek	12
operationalisaties.....	14
Heterogeniteit.....	14
Homogamie.....	15
Etniciteit	15
Religiositeit.....	15
Opleiding	16
Voorstellen ouders	17
Generatie	17
Analyseopzet	17
Beschrijvende statistieken	18
Univariate statistieken	18
Bivariate statistieken.....	19
Hypothesetoetsing.....	21
Modevaluatie.....	23
Conclusie en discussie	23
Bronvermelding.....	27
Bijlage 1.....	30

Heterogeniteit.....	31
Homogamie.....	38
Etniciteit.....	43
Opleiding.....	49
Generatie.....	55
Bijlage 2.....	57
Univariate statistieken.....	57
Bivariate statistieken.....	59
Etniciteit weergeven.....	60
Heterogeniteit en opleiding, generatie, homogamie, voorstellen ouders, religiositeit....	62
Logistische regressieanalyse.....	67
Bijlage 3.....	74
Modelfit.....	75
Outliers en invloedrijke punten.....	75
Assumptietoetsing.....	76
VIF-scores.....	76

INLEIDING

Integratie en diversiteit staat al decennialang op de politieke agenda in Nederland. Wat is integratie eigenlijk precies? Volgens het integratierapport van het CBS (2014) verwijst integratie naar 'een proces waarbij immigrantengroepen en de autochtone bevolking naar elkaar toegroeien en volwaardig aan de samenleving deelnemen'. Het integratieproces, oftewel inburgering, wordt al volop nagestreefd door bijvoorbeeld het verbeteren van het taalniveau van immigranten, betere en meer ondersteuning door gemeenten, toegang tot gezondheidszorg en voor- en vroegschoolse educatie (Rijksoverheid, 2018).

Deze maatregelen zetten mij aan het denken. Wanneer groeien immigranten en autochtonen het meest naar elkaar toe? Dit lijkt mij het geval wanneer zij bij elkaar in huis wonen, een leven delen en elkaar leuk vinden. In principe zou het huwelijk op deze manier de meest effectieve vorm van integratie zijn en dus meewerken aan het integratiebeleid. Echter zien we in de praktijk dat er nog altijd veel huwelijken worden voltrokken waarbij de partners dezelfde etnische achtergrond hebben.

Het trouwen van twee partners die dezelfde achtergrond hebben, wordt ook wel *homogamie* genoemd. Het begrip 'homogamie' betekent dat twee mensen met overeenkomende karakteristieken met elkaar trouwen (Pullum & Peri, 1999). De karakteristiek kan variëren van sociaal-economische status tot opleidingsniveau. In de context van dit onderzoek wordt onder homogamie verstaan: 'wanneer twee mensen van dezelfde etnische groep met elkaar trouwen'.

Wanneer twee mensen van dezelfde etniciteit met elkaar trouwen, is dit dus incongruent met de integratiedoelen van het Nederlandse overheidsbeleid: zij willen immers dat verschillende bevolkingsgroepen zoveel mogelijk met elkaar mengen. In 2020 hebben er in Nederland 11010 huwelijken plaatsgevonden tussen mensen met gelijke niet-Westerse achtergronden (CBS, 2021). Er hebben in datzelfde jaar (slechts) 3640 huwelijken plaatsgevonden tussen autochtonen en mensen met een niet-Westerse achtergrond (CBS, 2021).

In Nederland wordt al jarenlang gestreeft naar heterogeniteit in buurten. In het rapport 'Bruggen Bouwen' dat door het parlement is opgesteld wordt gezegd dat wijken bestaande uit eenzelfde groep allochtonen zoveel mogelijk moet worden tegengegaan (Commissie-Blok, 2009). De overheid willen graag dat mensen van verschillende etnische achtergronden in harmonie naast elkaar wonen: dit zou integratie in de hand werken. Bij een hogere heterogeniteit in de buurt bestaat er logischerwijs de kans dat mensen uit verscheidene niet-

Nederlandse etnische groepen sneller iemand tegenkomen uit dezelfde etnische groep. Het zou dus kunnen zijn dat heterogeniteit in de buurt invloed heeft op de mate van homogamie in de buurt.

Niet alleen heterogeniteit in de buurt heeft te maken met integratie. Ook andere zaken zoals religie kunnen ervoor zorgen ervoor dat mensen van verschillende achtergronden elkaar ontmoeten op verschillende plaatsen, wat integratie bevordert. Religiositeit ligt onder niet-westerse immigrantengroepen veelal anders dan onder Westerlingen. Zo is het aantal mensen dat zich in Arabische landen religieus noemt 87% (BBC, 2019). In Nederland is dit slechts 46% (CBS, 2019). In een buurt zijn een aantal ontmoetingsplekken waar mensen van dezelfde etniciteit elkaar tegen kunnen komen. Een gebedshuis is daar één van. Hier vindt echter weinig integratie plaats. Zo blijkt bijvoorbeeld uit cijfers van het CBS (2017) dat van alle autochtone inwoners van Nederland 24% katholiek is en bijvoorbeeld maar 1% islamitisch. Bij niet-Westerse migranten is 40,6% van de inwoners juist islamitisch en bijvoorbeeld maar 3,8% protestants. De kans dat Westerse inwoners van Nederland niet-Westerse inwoners tegenkomen in gebedshuizen is derhalve vrij klein.

Heterogeniteit kan op verschillende manieren worden opgevat. In dit onderzoek betekent heterogeniteit in de buurt: etnische diversiteit in de buurt. Onder etnische diversiteit wordt verstaan dat er meerdere etnische groepen in een buurt met elkaar samenleven. In een heterogenere buurt wonen dus minder Nederlanders en meer allochtone mensen. Bij meer heterogeniteit ga ik ervan uit dat er, door meer etnische verscheidenheid in buurten, minder Nederlanders in die buurt wonen en meer mensen met een niet-Nederlandse achtergrond.

Het Nederlandse integratiebeleid focust zich wat betreft buurten zo veel mogelijk op gemengde scholen en heterogeniteit in de buurt. Zijn we integratie op deze manier in Nederland wel in de hand aan het werken? Onder welke omstandigheden trouwen mensen uit verschillende etnische groepen vaker met iemand uit hun eigen groep? Hoe speelt religiositeit hier een rol in? Al deze vragen kunnen niet zomaar beantwoord worden. In dit onderzoek wil ik weten hoe één van de mogelijke invloedsfactoren (heterogeniteit in de buurt) het aantal huwelijken tussen mensen van dezelfde etnische groep (homogamie) beïnvloedt. Daarnaast wil ik kijken of religiositeit invloed uitoefent op het verband tussen heterogeniteit en homogamie. 'Religiositeit' is een term die gebruikt wordt om aan te geven hoe religieus een respondent is. Het maakt hierbij niet uit welke religie. Het gaat er bij dit onderzoek om in welke mate de respondent zijn religie beoefent.

Binnen de wetenschap zijn er veel onderzoeken gedaan naar invloeden van ouders op de partnerkeuzes van migranten. Er is veel algemeen onderzoek gedaan naar heterogeniteit en

homogamie, in de zin van oorzaken, patronen, etc. (Zie bijvoorbeeld Kalmijn, 1998). Er zijn ook onderzoeken gedaan naar de trouwpatronen van religieuze mensen. Er is echter nog weinig onderzoek gedaan naar of trouwpatronen in heterogene buurten anders zijn voor mensen die geloven in verschillende maten. In dit onderzoek wordt niet alleen de invloed van heterogeniteit en homogamie onderzocht, maar ook het effect van religiositeit op de invloed van heterogeniteit in de buurt op homogamie.

ONDERZOEKSMODEL

THEORETISCH KADER

HOMOGAMIE, HETEROGENITEIT IN BUURTEN EN RELIGIE

In dit onderzoek wordt gekeken naar de invloed van heterogeniteit in de buurt op homogamie. Er wordt dus onderzocht of meer heterogeniteit in de buurt ook zorgt voor meer homogamie. Hierbij houd ik rekening met de invloed van het opleidingsniveau van mensen, of de partners eerst door de ouders zijn voorgesteld, wat de leeftijd is op het moment van migreren, wat de etniciteit is van de respondenten en in welk land zij elkaar ontmoet hebben. Daarnaast wordt nog gekeken of de religiositeit een rol speelt bij de invloed van heterogeniteit op homogamie. Dat wil zeggen: Of er bij mensen die vaker naar een gebedshuis gaan sprake is van een grotere of kleinere invloed van heterogeniteit op homogamie.

Het hoofdverband in dit onderzoek loopt van heterogeniteit in de buurt naar homogamie. Het concept 'trouwen' heeft doorgaans te maken met mensen die elkaar leuk vinden of zich tot elkaar aangetrokken voelen. Wanneer voelen mensen zich tot anderen aangetrokken? Het vele onderzoek dat hier naar gedaan is wijst uit dat culturele gelijkenissen leiden tot wederzijdse aantrekking (Byrne, 1971). Wanneer twee mensen bijvoorbeeld gelijke normen en waarden hebben zullen hun mens- en wereldbeelden beter bij elkaar aansluiten. Als twee mensen gelijke achtergronden hebben zullen ze daarnaast meer gezamenlijke gespreksonderwerpen hebben. Wanneer twee mensen hetzelfde geloof hebben zullen zij ook samen de geloofsbelijdenis kunnen volgen. Als twee mensen dezelfde interesses hebben zullen zij tevens samen meer kunnen ondernemen (Kalmijn, 1998). Gelijkheid tussen partners wordt als aantrekkelijk beschouwd in een relatie. Het delen van dezelfde waarden en meningen zorgt voor acceptatie van elkaars acties en wereldbeelden. Daarnaast is er veel ruimte voor gespreksstof doordat beide partners dezelfde voorkeuren en kennis hebben (Haandrikman, 2010). Als twee mensen uit hetzelfde land komen is de kans daarnaast groot dat zij een soortgelijke culturele achtergrond delen en zich daardoor sneller tot elkaar aangetrokken voelen. Meer heterogeniteit in de buurt leidt ertoe dat de kans groot is dat er twee mensen van dezelfde achtergrond elkaar tegen kunnen komen. In dit geval is het door de hiervoor genoemde redenen waarschijnlijker dat zij ook met elkaar zullen trouwen. Hierdoor verwacht ik dat meer heterogeniteit leidt tot meer homogamie.

Hoe traditioneler het gezin is, hoe groter de kans is dat gezinsleden een partner kiezen die uit hetzelfde land komt (Huschek et al., 2010). In een heterogene buurt komen gezinnen met een migratieachtergrond meer in aanraking met de cultuur van het land waar hun wortels

liggen dan in homogene Westerse buurten. Gezinnen kunnen hierdoor gemakkelijker deze cultuur in stand houden, waardoor traditionele waarden sneller kunnen worden gewaarborgd. Ook dit is een reden dat een heterogene buurt vermoedelijk leidt tot meer homogamie in de buurt. Dit zou bijvoorbeeld ook kunnen komen doordat iemand via de buurt een groter etnisch sociaal netwerk krijgt en via daar een partner leert kennen.

Kalmijn (2001) vat de beredenering helder samen: "Partnerkeuze wordt beperkt door de kans dat mensen elkaar tegenkomen en interactie met elkaar hebben. Interacties zijn niet willekeurig. Hierom zijn interacties een belangrijke reden voor het feit dat mensen in het algemeen relaties aangaan met andere mensen die sociaal en cultureel gelijk zijn aan zichzelf." Oftewel: wanneer er meer etniciteiten in een buurt wonen, en dus minder mensen van de Nederlandse etniciteit, is de kans groter dat er interacties plaatsvinden tussen mensen van dezelfde culturen dan wanneer er bij wijze van spreken één Marokkaans gezin in een verder Nederlandse buurt woont. Ook hierom kan verwacht worden dat meer heterogeniteit in de buurt leidt tot meer homogamie in de buurt.

Naast dat dit onderzoek kijkt naar de relatie tussen heterogeniteit en homogamie, wordt er ook gekeken naar of dit hetzelfde is voor elke persoon in een dergelijke heterogene buurt. Is het verband tussen heterogeniteit en homogamie hetzelfde voor bijvoorbeeld mensen die heel religieus zijn tegenover mensen zonder geloof?

Het meenemen van religiositeit in het onderzoek zorgt ervoor dat ik kan kijken of het aantal keer naar de kerk gaan invloed heeft op het verband tussen heterogeniteit in de buurt en homogamie. In een vorige alinea hebben we al beredeneerd dat mensen met overeenkomsten in hun achtergrond elkaar sneller aantrekkelijk vinden.

Religie en etnische groep oefenen invloed uit op de partnerkeuze (Kalmijn, 1998). Vooral gereformeerden (Hendrickx, 1994) en de voor het overgrote deel islamitische Marokkanen en Turken in Nederland kennen een hoge mate van religieuze homogamie (Esveldt & Van Poppel, 2005; Hooghiemstra, 2001). De druk voor religieuze mensen om een partner van dezelfde etniciteit of religie te vinden lijkt dus hoger te liggen dan voor niet-religieuze mensen. Wanneer religieuze mensen in een heterogene buurt wonen, kunnen zij meer gebruik maken van het co-etnische buurtnetwerk om een partner te vinden. Mensen die niet religieus zijn, zijn minder actief op zoek naar iemand van hun eigen religie (of dus niet-religie) of etniciteit waardoor zij minder gebruik hoeven te maken van het al dan niet heterogene buurtnetwerk om een partner te vinden.

Religiositeit bepaalt bij hogere intensiteiten een groter deel van je identiteit. Als mensen meer met hun religie bezig zijn neemt dat een groter deel van hun leven in beslag (Nabben & Ham, 2006). Zoals in de theorie over het hoofdverband benoemd is, voelen mensen zich aangetrokken tot anderen met een identiteit die op die van hen lijkt. Wanneer religie een groter deel van je leven in beslag neemt, zul je je dus ook sterker aangetrokken voelen tot anderen met dezelfde religie en mate van religiositeit. Mensen die dus geloviger zijn, zullen meer merken dat er mensen van hun cultuur in hun buurt zijn. De versterkte religieuze identiteit zal ervoor zorgen dat ook de drang versterkt wordt naar gelijkgestemden. Religie zorgt er dus voor dat mensen sneller op zoek gaan naar anderen met dezelfde identiteit. Op deze manier versterkt religie dus het effect van heterogeniteit in de buurt op homogamie.

Verder is het zo dat religies die een meer traditionele doctrine aanhangen met een hoger percentage betrokkenheid bij het gebedshuis ook de hoogste percentages etnische homogamie kennen (Kalmijn, 1993). Dit zou dus betekenen dat mensen die erg religieus zijn sneller vallen in de groep mensen die homogaaam trouwt. Wanneer er al gelegenheid is om sneller homogaaam te trouwen zou religie dus het verband tussen heterogeniteit en homogamie versterken.

Daarnaast is het zo dat er harde grenzen bestaan tussen etnische groepen met een verschillend geloof. Dit betekent dat mensen met een bepaalde etniciteit en een bepaald geloof niet snel contact zullen zoeken met andere mensen met een andere etniciteit en een ander geloof. (Alba & Golden, 1986). Wanneer er gelegenheid is om iemand met eenzelfde etniciteit te ontmoeten, is de stap om een relatie aan te gaan met iemand van dezelfde etniciteit veel minder groot dan met iemand met een andere etniciteit. Als iemand dus van een bepaalde etniciteit is maar weinig religie belijdt, zal deze grens minder meespelen in het benaderen van mensen in de omgeving.

Volgens Glenn (1982) vallen gelovige echtgenoten in een etnisch gemengd huwelijk vaak van hun geloof af, of veranderen zij van religie. Als iemand niet heel religieus is zal dit veel minder meespelen bij het uitkiezen van een partner. Als iemand erg religieus is zal het feit of de partner wel of niet dezelfde religie heeft, zwaarder meewegen in de partnerkeuze. Het is immers niet zo dat zeer religieuze mensen iemand opzoeken als motief om van hun geloof af te vallen. Bij etnisch gemengde huwelijken (en dan vooral Westerse met niet-Westerse) is de kans op een huwelijk tussen mensen met twee verschillen religies groter. Etnisch gemengde huwelijken zullen dus minder snel voorkomen onder hele religieuze mensen dan onder niet-religieuze mensen. Wanneer er geen etnisch gemengd huwelijk plaats hoeft te vinden,

doordat mensen anderen van dezelfde religie in de buurt hebben, zullen religieuze mensen dus waarschijnlijk minder snel geneigd zijn om een etnisch gemengd huwelijk aan te gaan.

Etnisch gemengde huwelijken lijken dus al met al minder waarschijnlijk te zijn voor zeer religieuze mensen dan voor mensen die minder met religie bezig zijn. Wanneer de gelegenheid er is om een etnisch gelijk huwelijk aan te gaan, lijkt het erop dat zeer religieuze mensen daar sneller voor zullen kiezen dan niet-religieuze mensen.

OVERIGE CONCEPTEN IN HET MODEL

Hieronder wordt uitgelegd waarom de vier overige concepten zijn opgenomen in het model. Het concept: *'voorstellen door ouders'* geeft aan of de ouders beide partners aan elkaar hebben geïntroduceerd. De rol van ouders speelt in niet-Westerse culturen een grotere rol dan in Westerse culturen. Vooral bij mensen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond hebben ouders een veel grotere invloed op partnerkeuze dan bij mensen met een Westerse achtergrond (Zandvliet et al., 2014). Ouders willen natuurlijk het beste voor hun kind. Niet-Westerse ouders zullen door hun netwerk en gebruiken waarschijnlijk een Niet-Westerse partner aanprijzen voor hun kinderen. Voorstellen door ouders is dus een relevant aspect om rekening mee te houden in het model omdat ouders invloed uitoefenen op hun kinderen en op die manier invloed hebben op homogamie.

Met *generatie* wordt bedoeld of de respondent een eerstegeneratiemigrant, een tweedegeneratiemigrant of een autochtoon is. Eerste generatie betekent dat de respondent zelf in het buitenland is geboren en buitenlandse ouders heeft. Tweede generatie betekent dat de respondent zelf in Nederland is geboren, maar dat minstens één van beide ouders in het buitenland is geboren. Autochtoon betekent dat de respondent zelf in Nederland is geboren en twee Nederlandse ouders heeft. Tweedegeneratiemigranten zijn al meer geïntegreerd dan migranten van de eerste generatie omdat zij al in Nederland zijn opgegroeid (Crul, 2000). Verschillen hierin kunnen dus van belang zijn voor het onderzoeksmodel.

Etniciteit is een interessante controlevariabele om te zien of bepaalde landen het onderzoeksresultaat sterker beïnvloeden dan andere. Verschillende landen en culturen hanteren verschillende gebruiken rondom het thema trouwen. Het is dus belangrijk om te controleren dat er niet een land is dat het hele effect draagt.

Verder is in het onderzoek de controlevariabele *opleiding* opgenomen. Hiermee wordt bedoeld welke opleiding de respondent heeft genoten. In het Nederlandse hoger onderwijs zijn inwoners met een migratieachtergrond nog altijd in de minderheid (CBS,2021).

Naarmate een inwoner met migratieachtergrond hoger onderwijs gaat volgen, komt hij steeds meer in aanraking met Nederlanders en komt hij steeds meer in Nederlandse sociale kringen terecht. Naarmate iemand hoger onderwijs volgt lijkt de kans dus steeds kleiner te worden dat hij trouwt met iemand van zijn eigen etnische groep. Op basis hiervan besluit ik opleidingsniveau mee te nemen in mijn onderzoeksmodel, omdat ik verwacht dat deze het verband tegen zou kunnen werken.

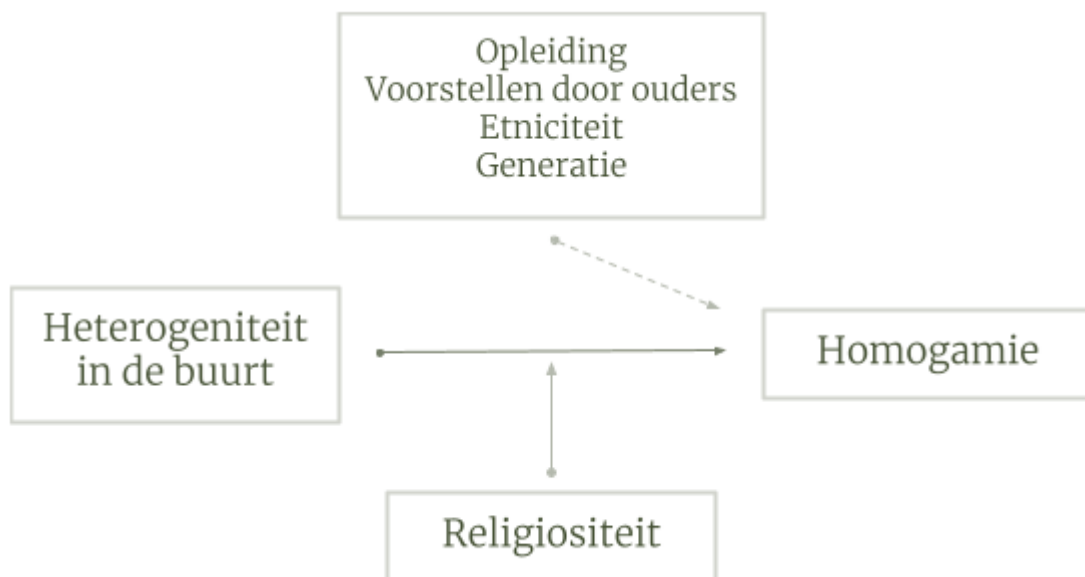
HYPOTHESEN

Samengevat staan er onder deze kop nog een keer alle hypothesen die in de voorafgaande hoofdstukken zijn gevormd.

H1: Meer heterogeniteit in de buurt leidt tot meer homogamie in de buurt.

H2: Het effect van heterogeniteit in de buurt op homogamie wordt versterkt door de religiositeit van de respondent.

Met deze hypothesen en onderzoeksvragen ziet het onderzoeksmodel er uiteindelijk als volgt uit:

Figuur 1: Theoretisch model

METHODEN

DATA EN PROCEDURE

BESCHRIJVING VAN DE DEELNEMERS VAN HET ONDERZOEK

De dataset die voor dit onderzoek is gebruikt is de Netherlands Longitudinal Lifecourse Study (NELLS). De onderzoekers van NELS wilden een panelonderzoek opzetten voor sociologen. Het onderzoek richt zich op een drietal thema's: sociale cohesie, normen en

waarden en ongelijkheid. De belangrijkste reden om deze studie te doen was dat de vraag naar sociologische gegevens en inzichten is gestegen in de afgelopen 10 jaar. Op dit moment zijn er veel trends gaande in de samenleving. De meeste van deze trends kunnen vaak sociologisch onderbouwd worden. Daarnaast heeft de sociologische gemeenschap in Nederland zich sterk ontwikkeld over de afgelopen jaren en zo een internationale positie vergaard. In lijn met deze gebeurtenissen is de NElls-dataset ontstaan. Ten eerste om sociologische vraagstukken uit te kunnen diepen en ten tweede om de sterke internationale positie van de sociologie in Nederland te behouden en uit te breiden. De data is op twee momenten verzameld: het eerste moment liep van december 2008 tot mei 2010 en het tweede moment liep van januari 2013 tot november 2013. De populatie bestaat uit alle inwoners van Nederland tussen de 15 en de 45 jaar (Tilburg University, 2022)

De getrokken steekproef is een gestratificeerde steekproef met twee fasen. Hierbij wordt een populatie verdeeld in bepaalde groepen. Voor de NElls-dataset is de populatie eerst verdeeld (gestratificeerd) over drie delen in Nederland: West, Noordoost en Zuid. Daarna is binnen deze groepen ook nog gestratificeerd in urbanisatiegraad. Uiteindelijk zijn er 35 gemeenten uit de populatie gehaald waarin een steekproef werd getrokken. De lokale autoriteiten zijn gevraagd om drie willekeurige steekproeven te trekken met mensen met een Turkse achtergrond, mensen met een Marokkaanse achtergrond en mensen die niet bij de eerste twee groepen horen. Er is dus sprake van een oversample van mensen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond. Voor de data van de tweede golf zijn de respondenten van de eerste golf ($N=5312$) gevraagd of de onderzoekers hen opnieuw mochten benaderen. Respondenten die hiervoor toestemming gaven en volledige informatie hebben gegeven in golf 1 ($N=4456$) zijn vervolgens opnieuw benaderd.

Het onderzoeksdesign van de NElls-data wordt gevormd door een vragenlijst. De vragenlijst was volledig gestructureerd met vaste antwoordopties. De vragenlijst heeft 43 onderwerpen behandeld, die ingedeeld zijn in thema's. Deze thema's zijn: Sociale items, vrijetijdsitems, familie-items, culturele items, stratificatie-items, sociale-achtergronditems, persoonlijke karakteristieken en contextuele karakteristieken. De NElls is aangevuld met CBS data op buurtniveau. Dat wil zeggen: alle informatie over het buurtniveau die de respondent zelf niet kan weten, komt van het CBS.

In de eerste golf is de vragenlijst deels mondeling en deels via internet. Het eerste, mondelinge deel van de vragenlijst is gericht op de sociaaleconomische en sociaaldemografische achtergrond van de respondent. Het tweede deel van de vragenlijst gaat over de normen, waarden, interesses en capaciteiten van de respondent. In de tweede

golf mocht de respondenten kiezen tussen een face-to-face interview en een vragenlijst via internet. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer 45 minuten en gebeurde bij de respondenten thuis.

De algemene respons in de eerste golf van de dataset zag er als volgt uit: 52% van de benaderde respondenten hebben geantwoord. Dit is een relatief gemiddeld responspercentage. 56% van benaderde mensen in Nederland zonder Turkse of Marokkaanse achtergrond hebben gereageerd. Van de mensen met een Marokkaanse achtergrond heeft 46% gereageerd en van de mensen met een Turkse achtergrond heeft 50% gereageerd. In golf 2 waren deze percentages 75% voor alle respondenten, 83% voor Nederlanders, 62% voor Marokkanen, 65% voor Turken en 76% voor mensen die niet bij een van bovenstaande etnische groepen horen. Er zijn een aantal redenen beschreven waarom respondenten niet wilden of konden reageren, bijvoorbeeld: een verkeerd adres, geen tijd hebben voor een face-to-face interview, taalproblemen of respondenten zeggen mee te willen doen via internet maar doen dat vervolgens nooit.

In dit onderzoek wordt er gekeken naar getrouwde mensen. Alle niet-getrouwde mensen zijn uit de sample gehaald. Daarnaast kijk ik alleen naar mensen met een migratieachtergrond. Ik heb dus alleen eerste- en tweede-generatiemigranten in de sample gehouden. Daarnaast was het van belang dat de getrouwde stellen elkaar ontmoet hebben in Nederland. Ik heb dus alle respondenten die hun partner in het buitenland hebben ontmoet ook uit de sample gehaald. Na deze selectie van respondenten te hebben gemaakt, heb ik ontdekt dat er geen missende waarden zijn voor de variabelen die in dit onderzoek worden gebruikt (zie ook bijlage 1). De waarden die eerst wel misten, konden worden ingevuld met informatie uit andere variabelen. Na al deze bewerkingen is er een steekproef over gebleven van 195 respondenten. Dat is een relatief kleine steekproef en zou invloed kunnen hebben op de onderzoeksresultaten.

OPERATIONALISATIES

Vanaf hier gaan we het hebben over hoe het onderzoek eruit komt te zien. Om te beginnen beschrijf ik eerst hoe de variabelen geoperationaliseerd zijn.

Hieronder heb ik kort beschreven hoe mijn variabelen er uiteindelijk uitzien. Voor meer informatie over hoe deze tot stand zijn gekomen verwijs ik naar bijlage 1.

HETEROGENITEIT

Het meten van heterogeniteit wordt in dit onderzoek gedaan aan de hand van een variabele in de NElls-data. Per respondent wordt hier gekeken hoeveel niet-Westerse buurtgenoten er in zijn buurt wonen. Deze variabele is op buurtniveau, dus alle informatie die nodig is voor deze variabele komt van het CBS.

De variabele heterogeniteit gaat over de aanwezigheid van verschillende etnische groepen in de buurt. Deze variabele is op ratioschaal en wordt dus gemeten aan de hand van het percentage non-Westerse buurtgenoten van de respondent. Ik heb de variabele gecentreerd omdat de statistische analyses van het onderzoek een interactie bevatten. Voor een interactie is het van belang dat variabelen gecentreerd zijn.

HOMOGAMIE

Iemand kan trouwen met een partner van dezelfde etnische achtergrond of iemand kan trouwen met een partner met een andere etnische achtergrond. Daar gaat de variabele homogamie over. Dit is een nominale, binaire variabele, waarbij categorie 0 betekent dat de respondent wel homogam is getrouwd en categorie 1 betekent dat de respondent niet homogam is getrouwd. De variabele is tot stand gekomen met behulp van twee andere variabelen. Er is gevraagd naar de etniciteit van de respondent en er is gevraagd naar de etniciteit van de partner van de respondent. Wanneer de eigen etniciteit hetzelfde is als de etniciteit van de partner, valt de respondent bij de nieuwe variabele homogamie in categorie 0. Wanneer de eigen etniciteit verschilt van die van de partner, valt de respondent in categorie 1.

ETNICITEIT

De operationalisering van etniciteit is relatief simpel. Men vraagt simpelweg naar de etniciteit van de respondent. Hierdoor is etniciteit een nominale variabele. Deze variabele bestond oorspronkelijk uit categorieën, gevormd door alle landen in de wereld. In dit onderzoek heb ik de categorieën gereduceerd tot Westers, Marokkaans, Turks en Overig/niet-Westers. Om deze vier categorieën vervolgens te kunnen gebruiken in mijn model heb ik dummy's gemaakt. Hierbij is Marokkaans de referentiegroep.

Ik heb alle verschillende landen gereduceerd tot slechts 4 categorieën omdat uit sommige landen helemaal geen of heel weinig respondenten komen. Door de groepen op deze manier in te delen valt er iets wezenlijks te zeggen over de data.

RELIGIOSITEIT

De variabele 'religiositeit' wordt gebruikt om te kijken of participatie in religie invloed heeft op het effect van heterogeniteit op homogamie. Religiositeit kan op verschillende manieren worden gemeten. Echter blijkt uit onderzoek dat het meten van 'volledige' religiositeit (i.e. het meten van bidden, bijbelstudie) geen betere meetwaarde is van religiositeit slechts het meten van de concrete meetwaarde gebedshuisbezoek (Benda & Toombs, 2000). In dit onderzoek gebruiken we voor het concept religiositeit het aantal keer naar een gebedshuis gaan als operationalisering. De variabele geeft dus aan of en hoe vaak de respondent een gebedshuis bezoekt. Een gebedshuis is bijvoorbeeld een kerk, een moskee of een synagoge.

Religiositeit is een ordinale variabele. De variabele heeft in de NElls categorieën van 0 tot 6, waarbij 0 betekent dat de respondent nooit een gebedshuis bezoekt, 1 betekent 1-2 keer per jaar, 2 betekent 3-11 keer per jaar meer, 3 betekent 1 keer per maand, 4 betekent 2-3 keer per maand, 5 betekent iedere week en 6 betekent meerdere keren per week. In dit onderzoek zijn de categorieën opnieuw ingedeeld. Ik heb de variabele binair gemaakt, met de grens bij 1x per maand. De variabele heeft nu 2 categorieën, waarbij 0 betekent dat de respondent minder dan 1 keer per maand naar een gebedshuis gaat en 1 betekent dat de respondent maandelijks of vaker naar een gebedshuis gaat. Ik heb gekozen om in twee groepen in te delen, omdat de variabele te weinig variatie heeft. Het lage aantal respondenten is niet goed verdeeld over de categorieën. De grens ligt bij maandelijks. Dit omdat maandelijks naar een gebedshuis gaan toch aanzienlijk veel vaker is dan enkele keren per jaar. Wanneer een respondent maandelijks naar een gebedshuis gaat is er sprake van een regelmatigheid.

OPLEIDING

Het opleidingsniveau van de respondent wordt op een ordinaal meetniveau gemeten. Deze variabele had in de NElls vragenlijst een bijzondere indeling. De respondent is gevraagd naar zijn hoogst voltooide opleiding, waarbij hij kon kiezen uit 15 antwoordcategorieën. Deze categorieën waren bijvoorbeeld lagere school, mbo-kort of universiteit. Ook was er een aparte sectie met buitenlandse lage, middelbare en hoge opleidingen. Voor alle antwoordcategorieën verwijs ik graag naar de bijlage. Er zijn in ieder geval een groot aantal onoverzichtelijke categorieën, met ongelijke stapgrootte. Deze categorieën heb ik eerst gereduceerd tot vier categorieën: geen/basisschool, laagopgeleid, middenopgeleid en hoogopgeleid.

De groepsgrootte binnen deze categorieën was vervolgens alsnog te klein waardoor ik mij moest beperken tot slechts 2 groepen. De eerste groep: geen/lage opleiding, gecodeerd met 0, zijn alle mensen die tot het niveau van mbo-kort een opleiding hebben gevolgd. Mensen

die een hogere opleiding hebben gevolgd komen terecht in de tweede groep, gecodeerd met 1. Middelbare opleidingen vanaf havo vallen onder categorie 2, omdat hiermee ook het hoger onderwijs bereikt kan worden. De buitenlandse opleidingen zijn zelf al ingedeeld in laag, midden en hoog, dus heb ik de laagste twee categorieën bij de eerste groep (0) gevoegd en de hoge categorie bij de tweede groep (1). De variabele is dus uiteindelijk een binaire variabele geworden.

VOORSTELLEN OUDERS

De variabele voorstellen ouders gaat over of de ouders van de respondent de respondent en zijn partner aan elkaar hebben voorgesteld. Om hier achter te komen is aan de respondent gevraagd: “Hebben uw ouders of uw familie u aan uw partner voorgesteld voordat u elkaar leerden kennen?” Dit is een variabele op nominaal meetniveau. Deze variabele is een binaire variabele, waarbij 1 betekent “ja” en 2 betekent “nee”. Ik heb voor het gemak de categorieën nog een keer gecodeerd, waarbij 0 staat voor nee en 1 staat voor ja.

GENERATIE

De variabele generatie gaat over of de respondent een eerste- of tweedegeneratiemigrant. Het gaat hier dus wederom om een binaire variabele. Om deze variabele te maken heb ik gebruik gemaakt van een aantal andere variabelen uit de vragenlijst: de eigen etniciteit, de etniciteit van de ouders en de etniciteit van de grootouders. Wanneer een respondent zelf in het buitenland geboren is en zijn ouders ook is hij een eerstegeneratiemigrant, in dit onderzoek valt een dergelijke respondent in categorie 0. Wanneer een respondent zelf in Nederland geboren is, maar allochtone ouders heeft, is hij een tweedegeneratiemigrant. In dat geval valt de respondent in categorie 1. Wanneer een respondent zelf in Nederland geboren is met één allochtone ouder behoort deze respondent tot de groep tweedegeneratiemigranten,

ANALYSEOPZET

In dit onderdeel bespreek ik het analyseplan van mijn methodenhoofdstuk. Aangezien ik werk met een categorische afhankelijke variabele maak ik gebruik van logistische regressieanalyse. Met een logistische regressie kan namelijk een dichotome uitkomstvariabele worden gerelateerd aan verschillende onafhankelijke variabelen. De hoofdanalyse is een analyse waarbij homogamie de afhankelijke variabele is en heterogeniteit de predictor. Het uiteindelijke model is een hiërarchische analyse. Hierbij worden vier modellen beschreven. Het eerste model bestaat uit de afhankelijke variabele homogamie en de predictor heterogeniteit. Het tweede model bestaat weer uit het

hoofdverband, maar nu ook alle controlevariabelen: opleiding, voorstellen ouders, etniciteit en generatie. In het model dat daarop volgt wordt de moderator toegevoegd om daarna de interactie te onderzoeken, met dus religiositeit als moderator. Het model bestaat dan uit alle controlevariabelen, de moderator opleiding en de interactie mentale gezondheid. Op deze manier worden mijn hypothesen beantwoord.

BESCHRIJVENDE STATISTIEKEN

UNIVARIATE STATISTIEKEN

Voorafgaande aan een statistische analyse is het van belang dat de statistieken en variabelen die gebruikt worden eerst worden geïnspecteerd.

In tabel 1 zijn de gegevens van de variabele heterogeniteit weergegeven. Heterogeniteit is de enige variabele die continu is.

Tabel 1: een aantal gegevens van de variabele heterogeniteit

	N	Gem.	Sd	Min.	Max.	1^e kwartiel	2^e kwartiel	3^e kwartiel	Kurtosis
heterogeniteit	195	23,51	17,96	2,00	85,00	10,00	19,00	31,00	1,67

De kurtosis (1,67) is boven de 1. Dat betekent dat de verdeling steiler is dan gewoonlijk. De variabele heterogeniteit loopt in theorie van 0% tot 100% maar in de praktijk van 2% tot 85%. Als we kijken naar de kwartielen is te zien dat een groot deel van de data erg laag is in percentage. Het derde kwartiel zit bijvoorbeeld nog maar op 31%, dit komt redelijk overeen met de daadwerkelijke verdeling van de variabele in Nederland.

Voor dichotome variabelen kunnen we een dergelijke tabel niet maken. Wel heb ik alle frequentietabellen en histogrammen geïnspecteerd en de groepsgroottes en percentages hieronder in de tabel weergegeven.

58% van de respondenten is homogam getrouwd. 28% van de respondenten gaat vaker dan 1 keer per maand naar een gebedshuis. 59% heeft een mbo-4 opleiding of hoger gevolgd, 21% is aan hun partner voorgesteld door hun ouders en 33% is tweedegeneratiemigrant.

Tabel 2: groepsgroottes en percentages van alle dichotome variabelen in het model

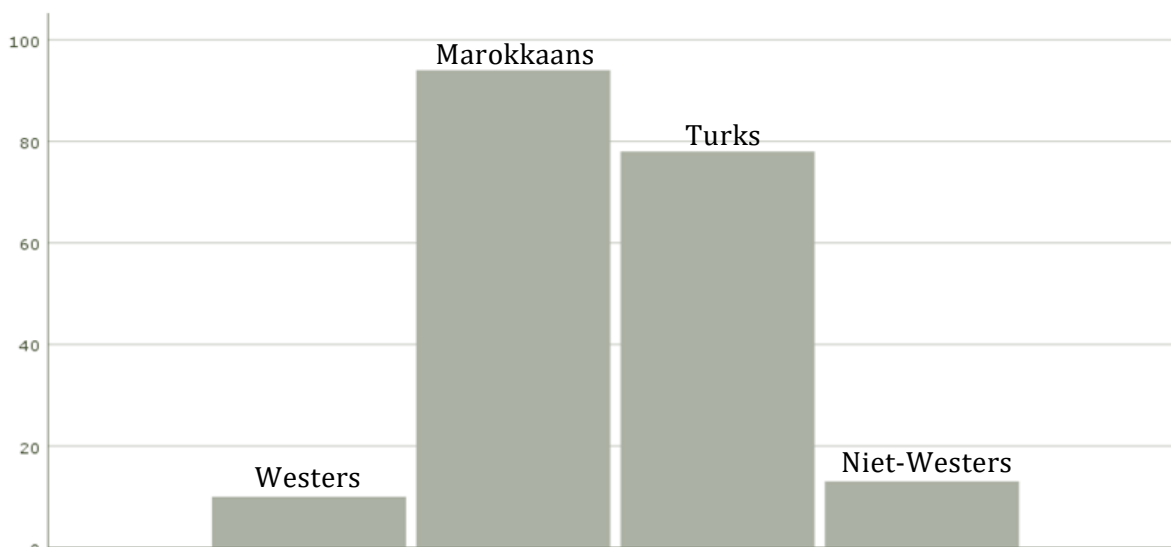
		n	%
Religiositeit	Minder dan 1x p/m	141	72,3
	1x p/m of meer	54	27,6
Opleiding	Laag	84	43,1

	Hoog	111	56,9
Generatie	1 ^e generatie	131	67,2
	2 ^e generatie	64	32,8
Voorstellen ouders	Niet voorgesteld	155	79,5
	Wel voorgesteld	40	20,5
Homogamie	Niet homogzaam	81	41,5
	Wel homogzaam	114	58,5
Etniciteit	Westers	10	5,1
	Marokkaans	94	48,2
	Turks	78	40,0
	Niet-Westers	13	6,7

Al mijn categorische variabelen zijn dichotoom, behalve de variabele etniciteit. In figuur 2 is de verdeling van de variabele etniciteit te zien.

Aangezien er gebruik wordt gemaakt van data met een oversample van Marokkaanse en Turkse migranten, is deze groep oververtegenwoordigd in de sample. Respondenten uit Westerse landen (andere dan Nederland) en niet-Westere landen (andere dan Marokko en Turkije) zijn hierdoor in de minderheid. De grootste groep is de groep respondenten met een Marokkaanse achtergrond. Dit zijn 94 mensen (48,2%). De Turkse groep bestaat uit 78 mensen (40%). 13 mensen hebben een niet-Westere migratieachtergrond (6,7%) en 10 mensen hebben een Westere migratieachtergrond (5,1%).

BIVARIATE STATISTIEKEN

Figuur 2: verdeling van de variabele etniciteit

In tabel 3 zijn alle correlaties weergegeven tussen alle variabelen in het model. Het verband tussen heterogeniteit en homogamie is erg zwak ($r=0,11$). Een ander verband dat opvalt is het verband tussen voorstellen ouders en homogamie. Dit verband is namelijk als enige significant bij een significantieniveau 0,01 ($r=-0,22$).

Tabel 3: Correlatietabel met heterogeniteit, generatie, homogamie, voorstellen ouders, opleiding en religiositeit

	1 heterogeniteit	2 generatie	3 homogamie	4 voorstellen ouders	5 opleiding	6 religiositeit
1		-0,00 ^a	0,01 ^a	0,00 ^a	-0,02 ^a	0,01 ^a
2			-0,08 ^c	-0,17 ^{c*}	0,12 ^c	-0,12 ^c
3				0,22 ^{c**}	-0,17 ^{c*}	0,13 ^c
4					-0,22 ^{c**}	0,08 ^c
5						-0,01 ^c

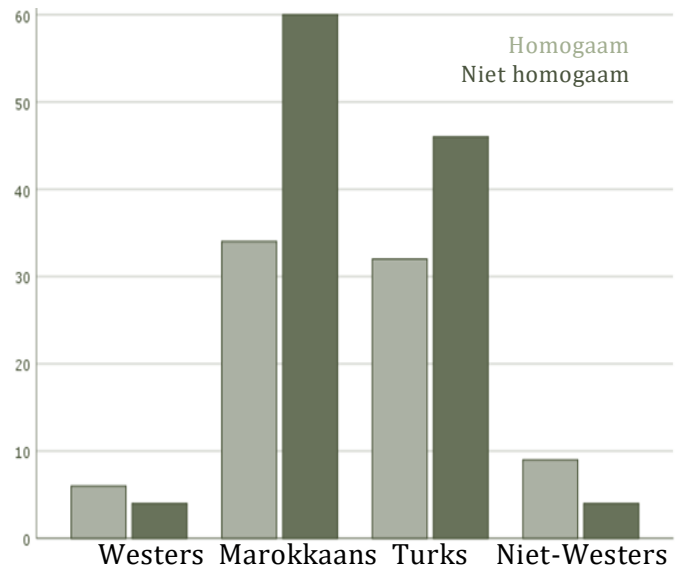
^aop basis van F-toets verschil in gemiddelden ^bCramèr's V ; ^c ϕ *significant bij $\alpha=0,05$; **significant bij $\alpha=0,01$

Andere significante verbanden zijn die tussen opleiding en homogamie en opleiding en voorstellen ouders. Dat betekent dat tussen elk van deze paren variabelen een verband lijkt te bestaan. Zo lijkt er dus een verband tussen voorstellen ouders en homogamie. Elk van de verbanden is redelijk zwak, ondanks dat ze significant zijn. De variabele etniciteit is een nominale variabele. Dat wil zeggen dat de variabele bestaat uit verschillende groepen die geen onderlinge specifieke volgorde volgen. De correlatie tussen etniciteit en een van de variabelen bevat dus weinig bruikbare informatie.

Om deze reden is in figuur 3 de verdeling van homogamie weergegeven per etnische groep. Op deze manier is ook te zien dat vooral Marokkaanse en Turkse respondenten zijn opgenomen in de steekproef. Hieronder zijn de aantallen ook in tabel 4 weergegeven.

Ook in de tabel is te zien dat overige Westerse en niet-Westerse respondenten in zeer mindere mate aanwezig zijn in de steekproef.

Verder is te zien dat het grootste deel van de Turkse en Marokkaanse respondenten wel homogaaam getrouwd is. Bij de twee andere groepen is het juist andersom: het grootste deel is niet homogaaam getrouwd. Echter zijn deze twee groepen zo klein dat de kans groot is dat deze resultaten op toeval berusten.

Figuur 3: Staafdiagram van de verdeling van homogamie, weergegeven per etnische groep

Tabel 4: kruistabel met de variabele etniciteit en de variabele homogamie (n=195)

	Niet homogaaam	Wel homogaaam
Westers	6	4
Marokkaans	34	60
Turks	32	46
Niet-Westers	9	4

HYPOTHESETOETSING

Ter herinnering luiden de hypothesen in dit onderzoek als volgt:

H1: meer heterogeniteit in de buurt leidt tot meer homogamie

H2: het effect van heterogeniteit in de buurt wordt versterkt door de religiositeit

In dit onderdeel ga ik kijken hoe deze hypothesen tot uiting komen in de data. In tabel 5 zijn 4 modellen weergegeven zoals beschreven in het analyseplan. Om de resultaten te interpreteren wordt de term 'effecten' veel gebruikt. Het is hierbij van belang om te weten dat er niet bedoeld wordt op causale verbanden.

In de kolommen b(SE) zijn alle geschatte effecten op de log odds aangegeven. Het gaat hier dus om een effect op de kansverhouding. Een signifikanter, groter effect maakt de kans op een positieve uitslag (hier: wel homogamie) groter. Slechts één resultaat is significant. In het model is de invloed van voorgesteld zijn door de ouders significant(b=1,03; p=0,023). Dit

betekent dat wanneer ouders de partner voor hun kinderen uitkiezen, zij geneigd zijn om een partner van dezelfde etniciteit uit te zoeken.

Tabel 5: parameterschattingen van de vier modellen voor de afhankelijke variabele homogamie (n=195)

	Model 1			Model 2			Model 3			Model 4		
	b(SE)	Log-odds	p	b(SE)	Log-odds	p	b(SE)	Log-odds	p	b(SE)	Log-odds	p
Constante	0,35 (0,15)		0,018	0,52 (0,33)		0,113	0,33 (0,35)		0,354	0,34 (0,35)		0,330
Heterogeniteit	0,01 (0,01)	1,01	0,117	0,01 (0,01)	1,01	0,253	0,01 (0,01)	1,01	0,282	0,02 (0,01)	1,02	0,153
Opleiding <i>0=laag, 1=hoog</i>				-0,44 (0,32)	0,65	0,174	-0,40 (0,32)	0,67	0,215	-0,39 (0,32)	0,68	0,232
Voorstellen ouders <i>(0=nee, 1=ja)</i>				1,05 (0,45)	2,86	0,020	1,04 (0,45)	2,83	0,022	1,03 (0,46)	2,81	0,023
Etniciteit <i>(0 = Marokkaans)</i>												
<i>Westers</i>				-0,50 (0,71)	0,61	0,483	-0,40 (0,71)	0,67	0,575	-0,42 (0,72)	0,66	0,559
<i>Turks</i>				0,07 (0,35)	1,07	0,842	0,12 (0,35)	1,13	0,732	0,09 (0,35)	1,09	0,800
<i>Niet-Westers</i>				-0,90 (0,66)	0,41	0,172	-1,02 (0,67)	0,36	0,126	-1,18 (0,70)	0,31	0,090
Generatie <i>(0=1e, 1=2e)</i>				-0,14 (0,33)	0,87	0,685	-0,11 (0,33)	0,90	0,753	-0,09 (0,35)	0,92	0,792
Religiositeit							0,57 (0,38)	1,77	0,120	0,59 (0,37)	1,81	0,108
Rel. * Heterogen.										-0,02 (0,02)	0,98	0,313
Deviance	262,14			246,61			244,13			243,13		
Hosmer-Lemeshow	5,80		0,669	6,90		0,548	5,50		0,703	14,80		0,063
X² toets	2,58		0,108	15,53		0,017	2,48		0,115	0,99		0,319

De variabele heterogeniteit heeft in elk model een positief effect op de kans op een monogaam huwelijk. In model 4 is dit effect het grootst, maar nog altijd niet significant (b=0,02; p=0,153). In het model zijn ook de log odds weergegeven. Als deze waarde hoger is dan 1 dan geeft dit een toename van de kans op homogamie aan. Als deze waarde lager is dan 1 dan geeft dit een afname van de kans op homogamie aan. De log odds van heterogeniteit zijn telkens hoger dan 1 (log odds=1,02). Dat betekent dat een hogere mate van heterogeniteit de log odds vergroot. Deze dataset laat echter niet zien dat deze waarde significant is. Er lijkt dus geen bewijs te zijn voor hypothese 1. We kunnen niet bewijzen dat meer heterogeniteit in de buurt leidt tot meer homogamie.

Het interactie-effect tussen heterogeniteit en religiositeit is negatief (b=-0,02; p=0,315). Dit zou betekenen dat een hogere mate van religiositeit het effect van heterogeniteit op homogamie verzwakt. Iemand met een heterogene buurt die vaker dan 1 keer per maand naar een gebedshuis gaat heeft een lagere kans om homogam te trouwen dan iemand met een heterogene buurt die minder vaak dan 1 keer per maand naar de kerk gaat. Het effect van religiositeit en heterogeniteit samen is niet significant. In deze dataset wordt dus geen bewijs gevonden voor dit effect. Hypothese 2, die voorspelde dat hogere maten van

religiositeit het verband tussen heterogeniteit en homogamie versterkt, kan met deze data dan ook moeilijk worden bewezen.

De odds van generatie zijn in model 4 (en ook in andere modellen) lager dan 1 ($b=-0,15$; $p=0,674$; $\log \text{odds}=0,86$). Dit betekent dat eerstegeneratiemigranten een grotere kans hebben om homogam te trouwen dan tweedegeneratiemigranten. Deze resultaten zijn echter niet significant.

MODELEVALUATIE

Uit de modevaluatie is gebleken dat alle modellen volgens de Hosmer-Lemeshow-toets geen slechte modelfit zijn. Als men een significante p vindt, dan is er bewijs voor een slechte fit heeft. Als we in tabel 5 naar de Hosmer-Lemeshowrij kijken, is te zien dat model 3 hier de hoogste p -waarde heeft ($H-L=5,10$; $p=0,746$). Dit zou dus volgens de Hosmer-Lemeshowtoets betekenen model 1, 2 en 3 een significante verbetering is ten opzichte van het lege model. Let wel: bij een klein aantal respondenten (hier: $n=195$) heeft de toets de neiging om modellen sneller significant niet af te keuren dan bij een groter aantal respondenten.

Als we kijken naar de deviance, valt het op dat deze per model steeds afneemt. Dit betekent dat het aantal fouten dat wordt gemaakt met het model steeds minder wordt, per model. De Chi-kwadraat toets in tabel 3 is ook van belang. Deze toets meet de 'aannemelijkheid' van het model, in vergelijking met het model ervoor. In tabel 3 kan men zien dat model 2 een significante verbetering is ten opzichte van model 1. Model 3 is echter geen significante verbeteringen ten opzichte van model 2, en model 4 is geen significante verbetering van model 3. Dit betekent dat het toevoegen van religiositeit aan het model er niet voor zorgt dat de kans op homogamie beter voorspeld wordt. Ook een model met interactie tussen heterogeniteit en religiositeit kan de kans op homogamie niet beter voorspellen dan een model zonder deze interactietermen.

Van multicollineariteit lijkt in principe geen sprake te zijn. Er zijn geen VIF-waarden boven de 10. Wel zijn er twee waarden boven de 5, namelijk de VIF van de Turkse groep bij de variabele etniciteit en bij de Marokkaanse groep. Een oplossing om deze waarden lager te maken zou zijn om de groepen samen te voegen. Echter heb ik het aantal categorieën al zeer beperkt, waardoor dit eigenlijk onmogelijk is.

CONCLUSIE EN DISCUSSIE

In het onderzoek kwamen twee hypothesen aan bod:

H1: meer heterogeniteit in de buurt leidt tot meer homogamie

H2: het effect van heterogeniteit in de buurt wordt versterkt door de religiositeit

De gevonden resultaten uit het resultatenhoofdstuk wijzen er niet op dat deze hypothesen bewezen worden. We hebben gevonden dat wanneer iemand in een heterogene buurt woont, diegene niet sneller homogam trouwt dan wanneer iemand niet in een heterogene buurt woont. Oftewel: als iemand mensen van veel verschillende etnische achtergronden in zijn buurt heeft wonen hoeft dat niet te betekenen dat hij sneller met iemand van zijn eigen etniciteit trouwt. Daarnaast hebben we ook geen bewijs gevonden voor H2. Het effect van heterogeniteit in de buurt wordt niet bewezen versterkt door religiositeit. Dat komt neer op het volgende: Wanneer iemand vaak naar een gebedshuis gaat, hoeft dit er niet voor te zorgen dat hij sneller met iemand trouwt van zijn eigen etniciteit wanneer er veel verschillende etnische achtergronden in zijn buurt wonen. Wanneer iemand met veel etnische achtergronden in zijn buurt niet vaak naar een gebedshuis gaat, hoeft dit niet te betekenen dat diegene daarom minder snel trouwt met iemand van zijn eigen etniciteit.

Een interessant resultaat uit het onderzoek is dat mensen die zijn voorgesteld aan hun partner door hun ouders, vaker homogam getrouwd zijn dan mensen die niet zijn voorgesteld door hun ouders. Oftewel: als iemand zijn partner heeft leren kennen via diens ouders, is de kans groter dat hij van dezelfde etniciteit is als zijn partner. Dit zou te maken kunnen hebben met hoe sterke en minder sterke banden tussen mensen de partnerkeuze beïnvloeden. The strength of weak ties (Granovetter, 1973) is een theorie waarbij men via weak ties bij personen terecht kunnen komen die niet behoren tot de eigen groep. Weak ties worden dus gebruikt om mensen uit andere groepen te vinden. Maar homogame huwelijken zijn huwelijken die juist wel binnen de eigen groep plaatsvinden. Een ouder-kind relatie is een strong tie. Homogame partnerkeuze gaat dus sneller via de strong ties tussen ouder en kind, dan tussen de weak ties in het buurtnetwerk.

Verder zien we dat geen enkel onderzoeksresultaat uitwijst dat de concepten die meegenomen zijn in het onderzoek van invloed zijn op homogamie, behalve de invloed van de ouders.

Een verklaring die ik in het theoriehoofdstuk heb aangehaald voor H1 was: meer heterogeniteit in de buurt leidt ertoe dat de kans groot is dat er twee mensen van dezelfde achtergrond elkaar tegen kunnen komen, mensen van dezelfde etnische achtergrond voelen zich door gelijkenissen sneller tot elkaar aangetrokken. In eerdere studies is vaak aangehaald dat mensen vaker een partner uitzoeken die op hen lijkt. De resultaten in dit

onderzoek hoeven die uitspraken niet onderuit te halen. Het kan nog steeds zo zijn dat mensen liever homogeam trouwen. Echter, het hoeft niet zo te zijn dat een heterogene buurt dit versterkt. Vermoedelijk heeft dit iets te maken met hoe lang iemand op een plek is. Wanneer bijvoorbeeld dezelfde mensen langer op een bepaalde plek zijn dan ontstaat er “geslotenheid in de tijd” (Coleman, 1990). Op deze manier kan ook de ontzuiling wat betreft trouwen in Nederland aan het einde van de 20^e eeuw worden verklaard. Dit komt namelijk door het langere verblijf van jonge mensen in steeds groter wordende scholen, die onder andere door het politieke streven om naar een hogere opleiding te gaan steeds meer door een variatie aan verschillende groepen worden bezocht (Ultee et al., 1992; Flap; 1999). In heterogene buurten hoeft het niet zo te zijn dat er sprake is van geslotenheid in de tijd. Buurtgenoten komt men namelijk vaak voor korte tijdsperioden tegen. Hiermee zijn we er nog steeds niet. Immers zou het gebedshuis uit H2 dan wél een goede kandidaat moeten zijn om homogame huwelijken te faciliteren.

Een verklaring die ik heb aangehaald voor H2 was: mensen die geloviger zijn, zullen meer merken dat er mensen van hun cultuur/religie in hun buurt zijn, doordat zij naar een gebedshuis gaan. Ik denk dat ik in dit onderzoek het effect van naar een gebedshuis gaan heb overschat. Er zijn meer plekken waar mensen van dezelfde etnische achtergrond elkaar tegen kunnen komen, bijvoorbeeld dus scholen. Het gebedshuis heeft hierdoor misschien een minder groot effect dan initieel verwacht. Volgens de focus-theorie van Feld (1981) zijn er bepaalde ‘foci’ (locaties, contexten, brandpunten, brandhaarden of kristallisatiepunten) rond welke sociale contacten worden gestructureerd, bijvoorbeeld op het werk, in scholen, sportclubs of uitgaansgelegenheden. Er is sprake van een ‘focused organization of social networks’ (Feld, 1981; Flap, 1999). Er zijn dus veel meer foci dan ik had meegenomen in mijn onderzoek. De invloed daarvan is wellicht groter dan initieel verwacht.

Een andere verklaring was: mensen die niet religieus zijn, zijn minder actief op zoek naar iemand van hun eigen religie (of dus niet-religie) of etniciteit waardoor zij minder gebruik hoeven te maken van het al dan niet heterogene buurtnetwerk om een partner te vinden. De resultaten impliceren dat dit niet klopt. Het is dan waarschijnlijk zo dat mensen die homogeam getrouwd zijn, hun partner ook veel op andere plekken vinden naast hun buurtnetwerk.

Er zijn in het onderzoek dus geen resultaten gevonden in lijn van het theoretisch kader en de hypothesen. Hoe is dat gebeurd? De steekproef die ik heb gebruikt is 195 respondenten groot. Dat betekent dat we te maken hebben met een laag aantal respondenten. Hierdoor zijn de onderzoeksresultaten waarschijnlijk vertekend en geven ze geen goed beeld van de

werkelijkheid. Door dit kleine aantal respondenten moesten in dit onderzoek veel variabelen opgedeeld worden in twee groepen, dus twee categorieën. Anders zouden er groepen zijn met een dusdanig klein aantal respondenten dat er niet goed mee getoetst kon worden. Er zijn geen schalen gemaakt die wellicht onbetrouwbaar konden zijn en de steekproef en de NELS data zijn op de juiste manier verkregen. Het probleem lijkt dus echt te liggen bij het geringe aantal respondenten. De resultaten lijken dan ook niet generaliseerbaar naar de populatie, bestaande uit alle inwoners van Nederland met een migratie-achtergrond. Op dit moment zitten er voornamelijk Turken en Marokkanen in de steekproef. Ik denk dat de uitkomsten anders zouden kunnen uitpakken als ook andere groepen meegenomen kunnen worden. Mensen uit bijvoorbeeld Iran of Saoedi-Arabië staan erom bekend dat religie een belangrijke prominente rol speelt in hun leven. Ik denk dat homogamie bij mensen uit dergelijke landen vaker voorkomt. Voor bijvoorbeeld Iraanse jongeren is een van de belangrijkste redenen om een huwelijkspartner te kiezen, naast vriendelijkheid en aantrekkelijkheid, religie en achtergrond (Atari, 2017).

In de inleiding hebben we het gehad over het integratiebeleid in Nederland. Nederland streeft naar heterogeniteit in buurten. Uit dit onderzoek is niet gebleken dat heterogeniteit leidt tot meer integratie in de zin van trouwen. Om meteen de conclusie te trekken dat heterogene buurten niet in de hand werken van integratie gaat vooralsnog wel te ver. Conclusies over de al dan niet juiste aanpak van het integratiebeleid kunnen aan de hand van dit onderzoek niet getrokken worden. Andere onderzoeken over het integratiebeleid in Nederland gaan bijvoorbeeld over polarisatie (Oosterwaal, 2009) of algemener (lokaal) integratiebeleid (Tempelman, 2004; Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 1999). Onderzoeken naar de positie van het huwelijk binnen het integratiebeleid zijn echter nog niet veel gedaan. Het is immers ook niet zo dat wanneer er veel co-etnische huwelijken plaatsvinden, de integratie van niet-Nederlandse migranten mislukt is. In de wetenschappelijke hoek is het wel interessant om hetzelfde onderzoek nogmaals uit te voeren, maar dan met een grotere steekproef van in Nederland getrouwde migranten. Aan de hand van die uitkomsten kunnen we dan iets zeggen over hoe heterogene buurten invloed hebben op homogame huwelijken. Daarna kunnen we juiste conclusies trekken over het Nederlandse integratiebeleid en co-etnische huwelijken.

BRONVERMELDING

- Alba RD, Golden RM. 1986. Patterns of ethnic marriage in the United States. *Social Forces* 65:202-23
- Atari, M. (2017). Assessment of Long-Term Mate Preferences in Iran. *Evolutionary Psychology*, 15(2), 147470491770245. <https://doi.org/10.1177/1474704917702459>
- BBC News. (2019, 24 juni). *The Arab world in seven charts: Are Arabs turning their backs on religion?* Geraadpleegd op 6 maart 2022, van <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48703377>
- Benda, B. B., & Toombs, N. J. (2000). Religiosity and violence. *Journal of Criminal Justice*, 28(6), 483-496. [https://doi.org/10.1016/s0047-2352\(00\)00064-7](https://doi.org/10.1016/s0047-2352(00)00064-7)
- Buss, D. M., & Barnes, M. (1986). Preferences in human mate selection. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(3), 559-570. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.50.3.559>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2018, 22 oktober). *Wie is religieus en wie niet?* Geraadpleegd op 24 mei 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/43/wie-is-religieus-en-wie-niet->
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020a, november 11). *Jaarrapport Integratie 2020*. Geraadpleegd op 5 juni 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2020/46/jaarrapport-integratie-2020>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020b, december 18). *Religie in Nederland*. Geraadpleegd op 5 juni 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2020/religie-in-nederland#:~:text=De%20katholieken%20vormen%20de%20grootste,naar%2014%20procent%20in%202019.>
- Crul, M. (2000). De sleutel tot succes. Over hulp, keuzes en kansen in de schoolloopbanen van Turkse en Marokkaanse jongeren van de tweede generatie. Het Spinhuis.
- FELD, S.L. (1981) The focused organization of social ties. *American Journal of Sociology* 86: 1015-1035.
- Flap, H. (1999) Buurt of gemeenschap: meeting of mating. In B. Völker & R. Verhoeff (red.), *Buren en buurten* (pp. 11-33). Amsterdam: Siswo
- Fu, X., & Heaton, T. B. (2008). Racial and Educational Homogamy: 1980 to 2000. *Sociological Perspectives*, 51(4), 735-758. <https://doi.org/10.1525/sop.2008.51.4.735>
- Ginjaar-Maas, N. J., & Tijdelijke Wetenschappelijke Commissie Minderhedenbeleid. (1995). *Eenheid en verscheidenheid : op zoek naar de balans : beschouwingen over immigratie- en integratiebeleid*. Het Spinhuis.
- Granovetter, M. S. (1977). The Strength of Weak Ties. *Social Networks*, 347-367. <https://doi.org/10.1016/b978-0-12-442450-0.50025-0>
- Haandrikman, K. (2010). Waar ontmoeten partners elkaar? - Sociale differentiatie in

- ontmoetingsplaatsen. *Mens en maatschappij*, 85(2), 176–195.
<https://doi.org/10.5117/mem2010.2.haan>
- Huscek, D., De Valk, H. A. G., & Liefbroer, A. C. (2012). Partner Choice Patterns Among the Descendants of Turkish Immigrants in Europe. *European Journal of Population / Revue européenne de Démographie*, 28(3), 241–268.
<https://doi.org/10.1007/s10680-012-9265-2>
- Kalmijn, M., & Flap, H. (2001). Assortative Meeting and Mating: Unintended Consequences of Organized Settings for Partner Choices. *Social Forces*, 79(4), 1289–1312.
 doi:10.1353/sof.2001.0044
- Kalmijn, M. (1998). Inter-marriage and Homogamy: Causes, Patterns, Trends. *Annual Review of Sociology*, 24(1), 395–421. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.24.1.395>
- Kalmijn, M. (1993). Trends in Black/White Inter-marriage, *Social Forces*, 72(1), 119–146,
<https://doi.org/10.1093/sf/72.1.119>
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (1999). *Rapportage integratiebeleid etnische minderheden 1999*. Sdu Uitgevers.
- Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2018, 14 september). Stimuleren integratie en participatie. *Migratie | Rijksoverheid.nl*. Geraadpleegd op 7 maart 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/migratie/stimuleren-integratie-en-participatie>
- Nabben, T., Nabben, T., Yeşilgöz, B., Van Ham, C., Korf, D. J., Boutachekourt, K., & Van Ham, C. (2006). *Van Allah tot Prada*. FORUM.
- Oosterwaal, A. (2009). Polarisatie in de Nederlandse samenleving en politiek: het integratiebeleid. *Mens En Maatschappij*, 84(4), 369–392.
<https://doi.org/10.5117/MEM2009.4.OOST>
- Petts, R. J. (2016). Religious homogamy, race/ethnicity, and parents' relationship stability. *Sociological Focus*, 49(3), 163–179.
<https://doi.org/10.1080/00380237.2016.1135027>
- Pullum, T. W., & Peri, A. (1999). A multivariate analysis of homogamy in Montevideo, Uruguay. *Population Studies*, 53(3), 361–377.
<https://doi.org/10.1080/00324720308086>
- Tijdelijke Commissie Onderzoek Integratiebeleid. (2004, januari). *Bruggen Bouwen*.
<https://www.parlement.com/9291000/d/rapportcieblok.pdf>
- Tolsma, Jochem, Gerbert Kraaykamp, Paul M. de Graaf, Matthijs Kalmijn, Christiaan W. S. Monden (2014). *The NEtherlands Longitudinal Lifecourse Study (NELLS, Panel)*. Radboud University Nijmegen, Tilburg University & University of Amsterdam, Netherlands.
- Troost, C. R. van. (2003). Coördinatie integratiebeleid minderheden : institutioneel onderzoek naar het taakveld van de directie coördinatie integratiebeleid minderheden 1978-1999. *Ser. Pivot-rapport, nr. 113*. Rijksarchiefdienst/PIVOT.
- Ultee, W.; W. Arts & H.D. Flap (1992) *Sociologie. Vragen, uitspraken, bevindingen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

- Van Eck, E., Hagemans, I., & Rath, J. (2020). The ambiguity of diversity: Management of ethnic and class transitions in a gentrifying local shopping street. *Urban Studies*, 57(16), 3299–3314. <https://doi.org/10.1177/0042098019897008>
- Van Zantvliet, P. I., Kalmijn, M., & Verbakel, E. (2014). Parental Involvement in Partner Choice: The Case of Turks and Moroccans in the Netherlands. *European Sociological Review*, 30(3), 387–398. <https://doi.org/10.1093/esr/jcu045>
- Voas, D. (2009). The Maintenance and Transformation of Ethnicity: Evidence on Mixed Partnerships in Britain. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 35(9), 1497–1513. <https://doi.org/10.1080/13691830903125943>

BIJLAGE 1

Ik heb voordat ik met de variabelen aan het werk ging eerst alle namen veranderd om het overzicht niet te verliezen. De syntax hierbij ziet er als volgt uit:

```
RECODE w1fa4a w1fa4b w1fa4c w1fa4d w1fa4e w1fa4f w1fa4g w1fa65 w1fb10 w1fb17a  
w2fa102 w2fb102
```

```
w2fb104 w1cdistrict2009P_N_W_AL (ELSE=Copy) INTO etniciteit_respondent et_vader  
et_moeder et_opa1 et_oma1 et_opa2 et_oma2 religiositeit gehuwd etniciteit_partner  
opleiding ontmoetingsland voorstellen_ouders heterogeniteit.
```

EXECUTE.

Daarna heb ik de steekproef beperkt tot enkel de relevante respondenten en er voor gezorgd dat alle missende waarden uit de steekproef zijn gehaald, de syntax daarvoor ziet er zo uit:

```
FILTER OFF.
```

```
USE ALL.
```

```
SELECT IF (gehuwd = 1).
```

```
EXECUTE.
```

```
FILTER OFF.
```

```
USE ALL.
```

```
SELECT IF (ontmoetingsland = 1).
```

```
EXECUTE.
```

```
FILTER OFF.
```

```
USE ALL.
```

```
SELECT IF (autochtoon = 0).
```

```
EXECUTE.
```

```
FILTER OFF.
```

```
USE ALL.
```

```
SELECT IF (w1cethnic ~= 9).
```

```
EXECUTE.
```

*Ik heb geen missende waarden, want de waarden die missen kunnen ingevuld worden met de variabele w1cethnic. dat ga ik hieronder doen.

*De missende respondenten zijn beide tweedegeneratie marokkaans. ze hebben ook beide een nederlandse partner. dat betekent dat homogamie 0 is en generatie 2. dat betekent dan ook dat eerste generatie 0 is en autochtoon ook.

```
IF (w1crespnr = 100004828) generatie=2.  
IF (w1crespnr = 100004828) homogamie=0.  
IF (w1crespnr = 100004828) tweedegeneratie=1.  
IF (w1crespnr = 100004828) eerste generatie=0.  
IF (w1crespnr = 100004828) autochtoon=0.  
IF (w1crespnr = 100004828) etniciteit_respondent=2.  
IF (w1crespnr = 100006643) generatie=2.  
IF (w1crespnr = 100006643) homogamie=0.  
IF (w1crespnr = 100006643) tweedegeneratie=1.  
IF (w1crespnr = 100006643) eerste generatie=0.  
IF (w1crespnr = 100006643) autochtoon=0.  
IF (w1crespnr = 100006643) etniciteit_respondent=2.  
EXECUTE.
```

HETEROGENITEIT

De oorspronkelijke variabele ziet er als volgt uit:

```
FREQUENCIES VARIABLES=heterogeniteit  
  
/HISTOGRAM  
  
/ORDER=ANALYSIS.
```

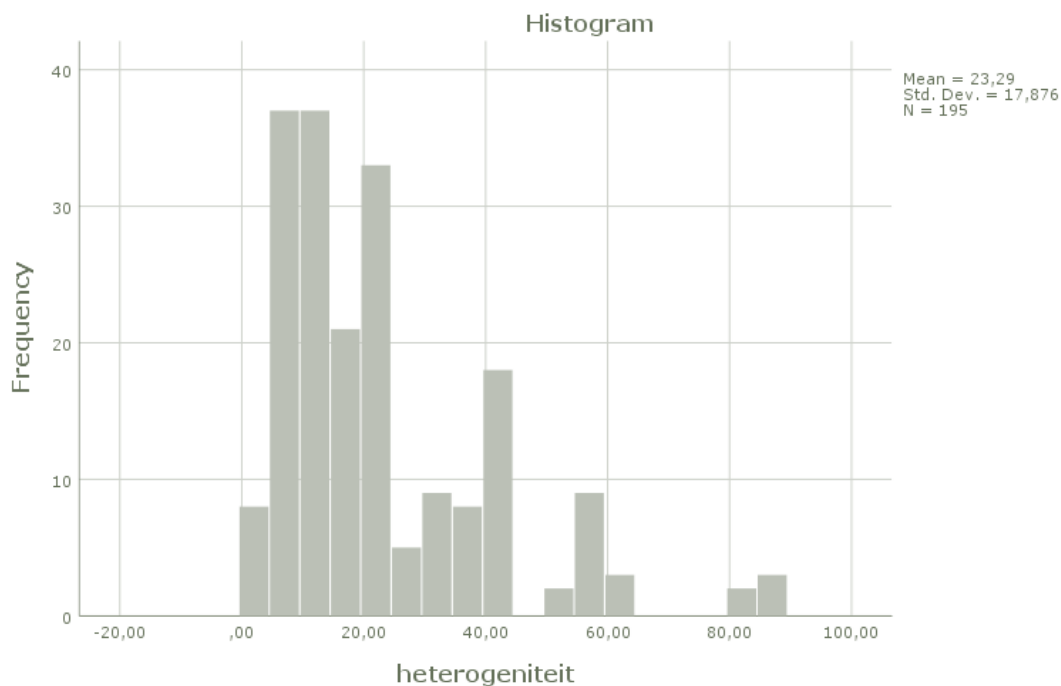
heterogeniteit

N	Valid	195
	Missing	0

heterogeniteit

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2,00	2	1,0	1,0	1,0
	3,00	4	2,1	2,1	3,1
	4,00	2	1,0	1,0	4,1
	5,00	8	4,1	4,1	8,2
	6,00	4	2,1	2,1	10,3
	7,00	9	4,6	4,6	14,9
	8,00	8	4,1	4,1	19,0
	9,00	8	4,1	4,1	23,1
	10,00	8	4,1	4,1	27,2
	11,00	5	2,6	2,6	29,7
	12,00	2	1,0	1,0	30,8
	13,00	15	7,7	7,7	38,5
	14,00	7	3,6	3,6	42,1
	15,00	5	2,6	2,6	44,6
	16,00	1	,5	,5	45,1
	17,00	6	3,1	3,1	48,2
	18,00	2	1,0	1,0	49,2
19,00	7	3,6	3,6	52,8	
20,00	5	2,6	2,6	55,4	
21,00	3	1,5	1,5	56,9	

22,00	10	5,1	5,1	62,1
24,00	15	7,7	7,7	69,7
25,00	2	1,0	1,0	70,8
28,00	2	1,0	1,0	71,8
29,00	1	,5	,5	72,3
30,00	5	2,6	2,6	74,9
31,00	3	1,5	1,5	76,4
33,00	1	,5	,5	76,9
36,00	4	2,1	2,1	79,0
38,00	1	,5	,5	79,5
39,00	3	1,5	1,5	81,0
41,00	7	3,6	3,6	84,6
43,00	6	3,1	3,1	87,7
44,00	5	2,6	2,6	90,3
51,00	1	,5	,5	90,8
54,00	1	,5	,5	91,3
57,00	2	1,0	1,0	92,3
58,00	7	3,6	3,6	95,9
60,00	3	1,5	1,5	97,4
81,00	2	1,0	1,0	98,5
85,00	3	1,5	1,5	100,0
Total	195	100,0	100,0	

Heterogeniteit is een variabele die in de dataset de naam w1cdistrict2009P_N_W_AL heeft. De variabele meet per respondent hoeveel mensen er in zijn buurt wonen met een niet-Westerse achtergrond. Er wordt vervolgens per respondent een percentage gegeven. Deze percentages zijn weergegeven in bovenstaande frequentietabel. Van de 195 respondenten hebben er 15 een heterogeniteit-score van 24% en 15 een score van 13%. Dit zijn de grootste groepen.

DESCRIPTIVES VARIABLES=heterogeniteit

/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
heterogeniteit	195	2,00	85,00	23,5103	17,96434
Valid N (listwise)	195				

Hierboven zijn de descripties weergegeven van de variabele. Het gemiddelde percentage niet-Westerse buurtgenoten is 23,51% met een vrij hoge standaarddeviatie van 17,96%. De laagste score is 2% en de hoogste score 85%. De verdeling is rechtsscheef. Er zijn vooral respondenten met relatief weinig niet-westerse mensen in hun buurt.

De uiteindelijke variabele is gecentreerd, hieruit volgden de volgende resultaten:

Statistics

cent_heterogeniteit

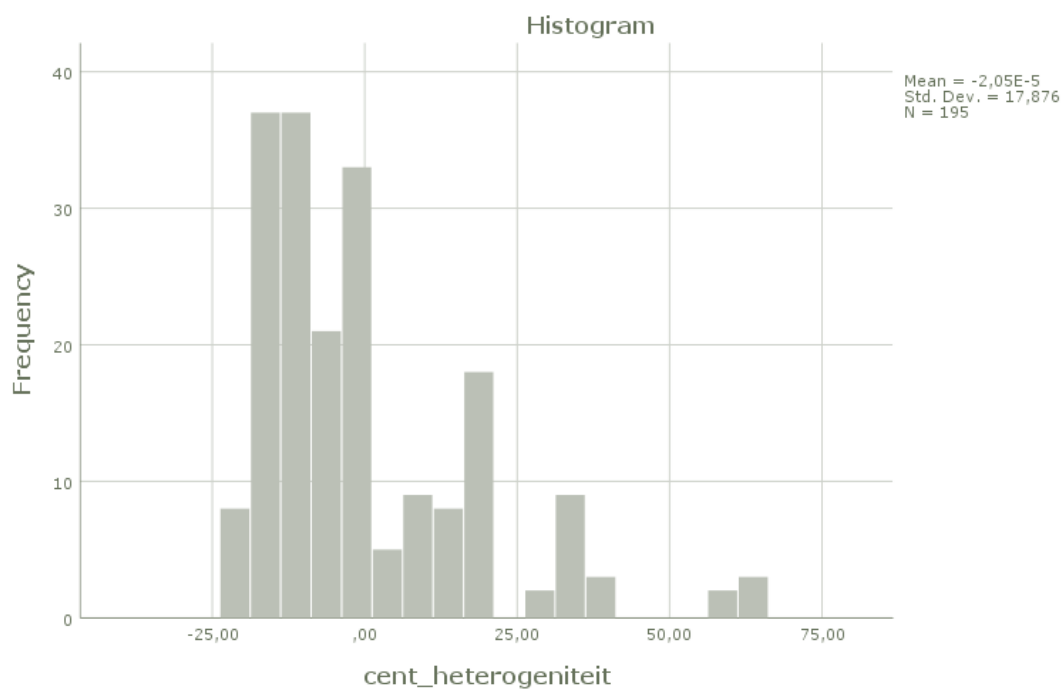
N	Valid	195
	Missing	0

cent_heterogeniteit

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	-21,29	2	1,0	1,0	1,0
	-20,29	4	2,1	2,1	3,1
	-19,29	2	1,0	1,0	4,1
	-18,29	8	4,1	4,1	8,2
	-17,29	4	2,1	2,1	10,3
	-16,29	9	4,6	4,6	14,9
	-15,29	8	4,1	4,1	19,0
	-14,29	8	4,1	4,1	23,1
	-13,29	8	4,1	4,1	27,2
	-12,29	5	2,6	2,6	29,7
	-11,29	2	1,0	1,0	30,8
	-10,29	15	7,7	7,7	38,5
	-9,29	7	3,6	3,6	42,1

-8,29	5	2,6	2,6	44,6
-7,29	1	,5	,5	45,1
-6,29	6	3,1	3,1	48,2
-5,29	2	1,0	1,0	49,2
-4,29	7	3,6	3,6	52,8
-3,29	5	2,6	2,6	55,4
-2,29	3	1,5	1,5	56,9
-1,29	10	5,1	5,1	62,1
,71	15	7,7	7,7	69,7
1,71	2	1,0	1,0	70,8
4,71	2	1,0	1,0	71,8
5,71	1	,5	,5	72,3
6,71	5	2,6	2,6	74,9
7,71	3	1,5	1,5	76,4
9,71	1	,5	,5	76,9
12,71	4	2,1	2,1	79,0
14,71	1	,5	,5	79,5
15,71	3	1,5	1,5	81,0
17,71	7	3,6	3,6	84,6
19,71	6	3,1	3,1	87,7
20,71	5	2,6	2,6	90,3
27,71	1	,5	,5	90,8
30,71	1	,5	,5	91,3

33,71	2	1,0	1,0	92,3
34,71	7	3,6	3,6	95,9
36,71	3	1,5	1,5	97,4
57,71	2	1,0	1,0	98,5
61,71	3	1,5	1,5	100,0
Total	195	100,0	100,0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
cent_heterogeniteit	195	-21,29	61,71	,0000	17,87556
Valid N (listwise)	195				

Dit zijn dus vrijwel dezelfde resultaten, maar de data is gecentraliseerd waardoor het gemiddelde precies op 0 valt.

HOMOGAMIE

Homogamie is de afhankelijke variabele. Deze variabele is opgebouwd uit de etniciteit van de respondent en de etniciteit van de partner van de respondent. De oorspronkelijke variabelenamen in de dataset waren w1fa4a en w1fb10. Er werd hierbij gevraagd naar de etniciteit van de respondent. De respondent kon hierop een open antwoord geven. De categorieën lopen van 1 tot 221. Bij 1 hoort Nederland, bij 2 Marokko, 3 Turkije, 4 Suriname, 5 Nederlandse Antillen en hieronder zijn alle overige landen weergegeven onder categorie 6. In de dataset lopen de overige landen vanaf categorie zes op alfabetische volgorde op. Ik heb deze categorieën hieronder samengevoegd zodat de frequentietabellen en histogrammen overzichtelijk blijven. Om de variabele homogamie te maken heb ik deze bewerking niet toegepast.

In de sample heeft de grootste groep respondenten een Marokkaanse achtergrond. Deze groep vormt 39,5% van de respondenten. Hierna volgt Nederlands en Turks. De grootste groep partners is Nederlands, met 41,5%. Hierna volgen Marokkanen en Turken.

FREQUENCIES VARIABLES=etniciteit_respondent etniciteit_partner

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

Statistics

		etniciteit_respondent	etniciteit_partner
N	Valid	195	195
	Missing	0	0

etniciteit_respondent

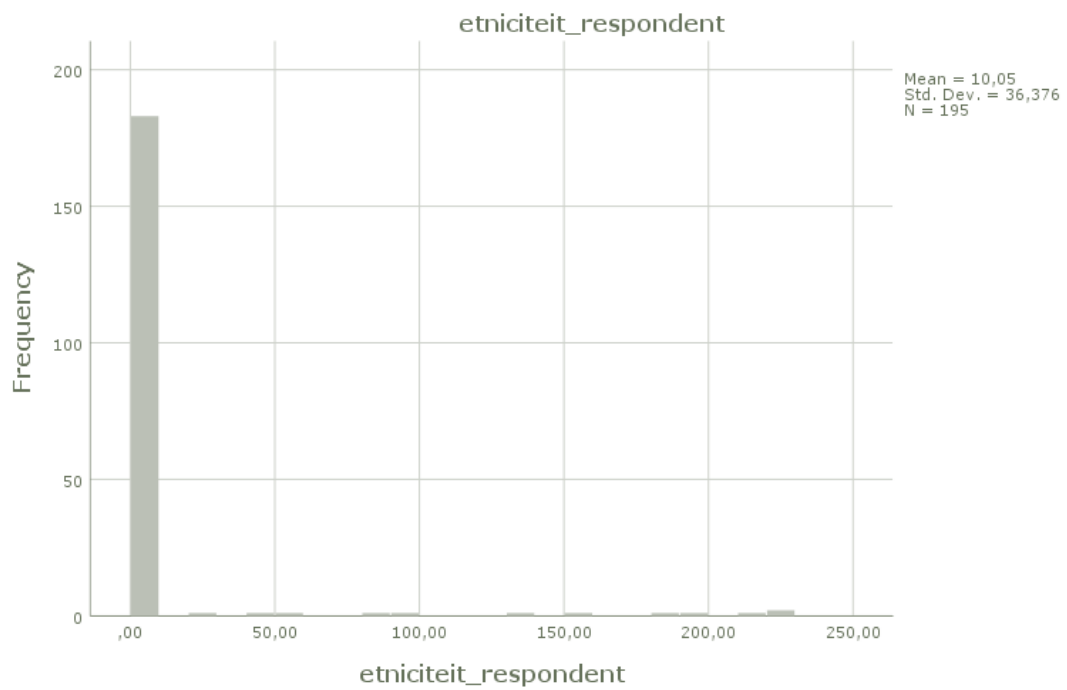
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00	62	31,8	31,8	31,8
	2,00	77	39,5	39,5	71,3

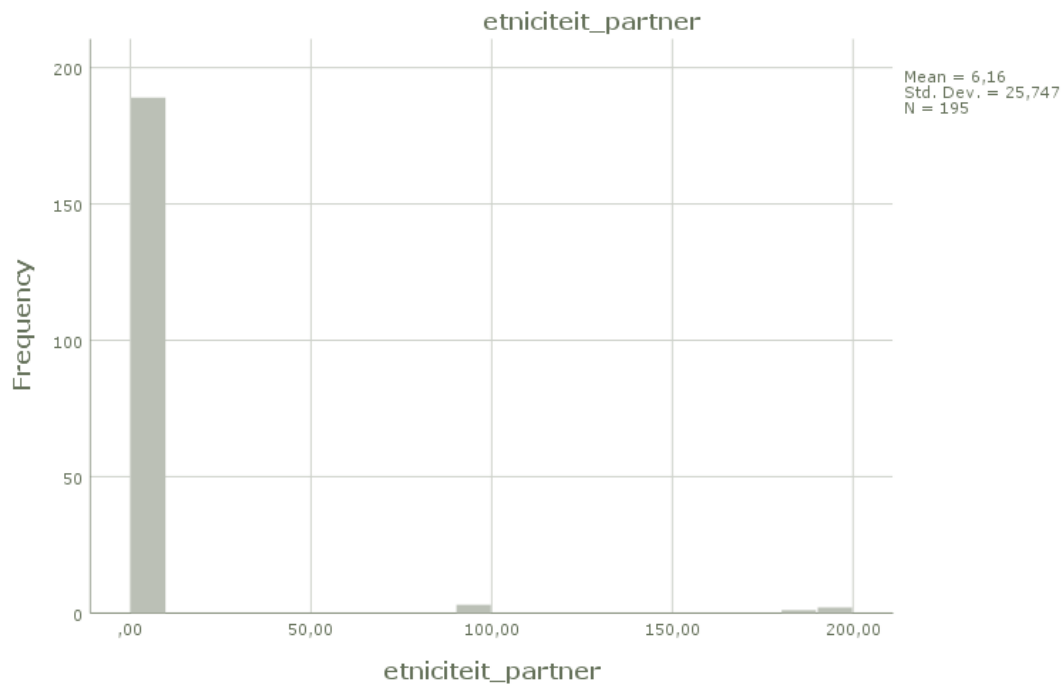
3,00	43	22,1	22,1	93,3
4,00	1	,5	,5	93,8
22,00	1	,5	,5	94,4
41,00	1	,5	,5	94,9
53,00	1	,5	,5	95,4
87,00	1	,5	,5	95,9
91,00	1	,5	,5	96,4
135,00	1	,5	,5	96,9
150,00	1	,5	,5	97,4
187,00	1	,5	,5	97,9
191,00	1	,5	,5	98,5
212,00	1	,5	,5	99,0
221,00	2	1,0	1,0	100,0
Total	195	100,0	100,0	

eticiteit_partner

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00	81	41,5	41,5	41,5
	2,00	63	32,3	32,3	73,8
	3,00	41	21,0	21,0	94,9
	4,00	3	1,5	1,5	96,4
	5,00	1	,5	,5	96,9

91,00	1	,5	,5	97,4
94,00	1	,5	,5	97,9
99,00	1	,5	,5	98,5
188,00	1	,5	,5	99,0
191,00	2	1,0	1,0	100,0
Total	195	100,0	100,0	

In de histogrammen is te zien dat de data niet normaal verdeeld is. Aangezien etniciteit een categorische variabele is, heeft dit geen gevolgen voor de data.

Om vervolgens de variabele homogamie te verkrijgen, is de volgende syntax geschreven:

IF (etniciteit_respondent ~= etniciteit_partner) homogamie=0.

IF (etniciteit_respondent = etniciteit_partner) homogamie=1.

EXECUTE.

Dit betekent dat wanneer de etniciteit van de respondent niet hetzelfde is als de etniciteit van de partner, homogamie de waarde 0 krijgt. Er is dan geen sprake van homogamie.

Wanneer de etniciteit van de respondent wel hetzelfde is als de etniciteit van de partner, dan krijgt homogamie de waarde 1. Dit levert de volgende variabele op:

FREQUENCIES VARIABLES=homogamie

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

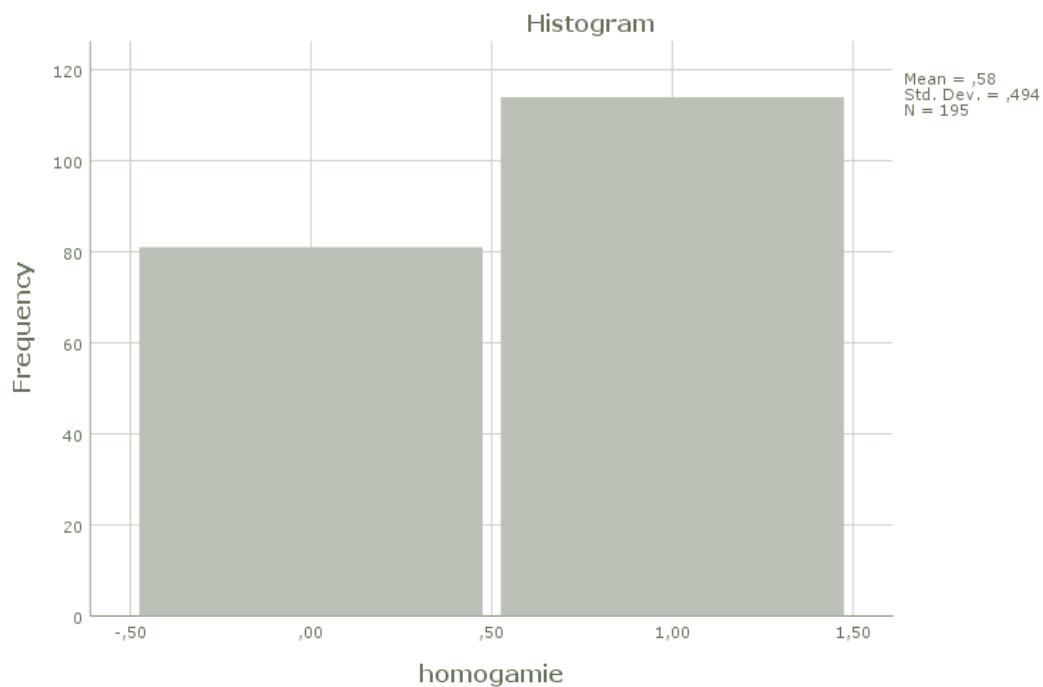
Statistics

homogamie

N	Valid	195
	Missing	0

homogamie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	81	41,5	41,5	41,5
	1,00	114	58,5	58,5	100,0
	Total	195	100,0	100,0	

41,5% van de respondenten heeft geen homogam huwelijk. 58,5% van de respondenten heeft wel een homogam huwelijk. De data is dus redelijk gelijk verdeeld over de twee categorieën, met een kleine meerderheid onder homogame huwelijken.

ETNICITEIT

FREQUENCIES VARIABLES=w1cethnic

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

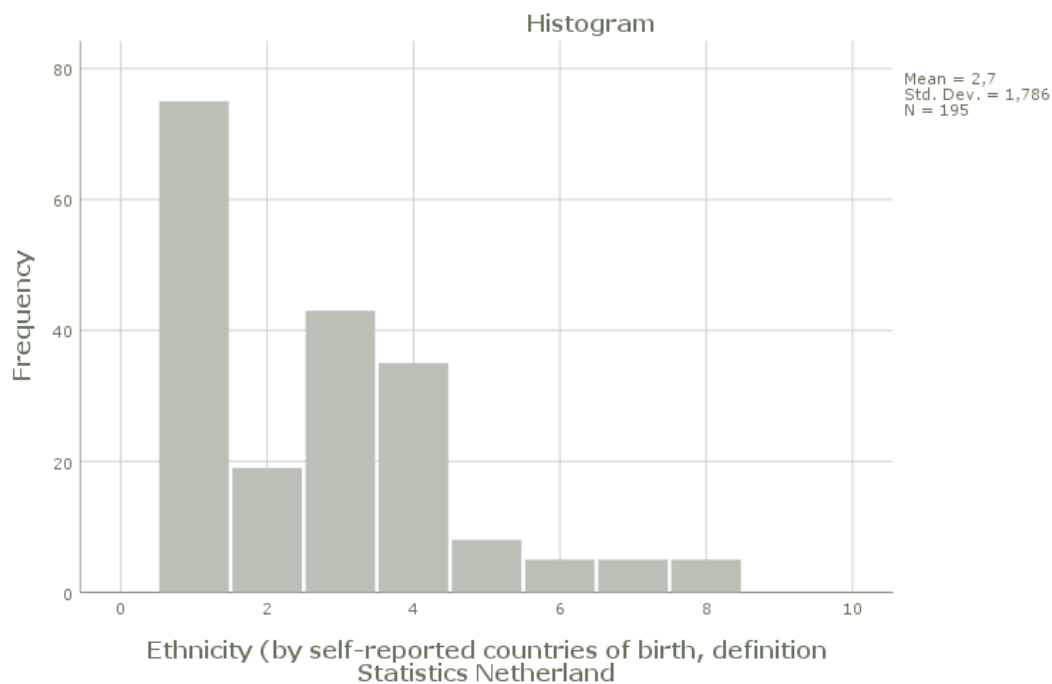
Statistics

w1cethnic

N	Valid	195
	Missing	0

w1cethnic

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 Marokko, 1e gen	75	38,5	38,5	38,5
	2 Marokko, 2 ^e gen	19	9,7	9,7	48,2
	3 Turks, 1 ^e gen	43	22,1	22,1	70,3
	4 Turks, 2 ^e gen	35	17,9	17,9	88,2
	5 Non Westers, 1 ^e gen	8	4,1	4,1	92,3
	6 Non Westers, 2 ^e gen	5	2,6	2,6	94,9
	7 Westers, 1 ^e gen	5	2,6	2,6	97,4
	8 Westers, 2 ^e gen	5	2,6	2,6	100,0
	Total	195	100,0	100,0	

Om enkel te kijken naar etniciteit, en niet naar welke generatie, voeg ik de eerste- en tweedegeneratie groepen van dezelfde etniciteit samen.

De syntax hiervoor ziet er als volgt uit:

```
RECODE w1cethnic (1=1) (2=1) (3=2) (4=2) (5=3) (6=3) (7=0) (8=0) INTO nnn_eticiteit.
```

```
EXECUTE.
```

Wat er gebeurt is het volgende: er ontstaat een groep Marokkaanse respondenten (gecodeerd als 1), een groep Turkse respondenten (gecodeerd als 2), een groep Westerse respondenten (zonder Nederlanders, gecodeerd als 0) en een groep overige niet-Westerse respondenten (gecodeerd als 3). Ik heb voor deze indeling gekozen, zodat er geen te kleine groepen respondenten uit een specifiek land anders dan Marokko of Turkije in de analyses wordt opgenomen.

Hieruit volgt onderstaande variabele:

```
FREQUENCIES VARIABLES=nnn_eticiteit
```

```
/HISTOGRAM
```

```
/ORDER=ANALYSIS.
```

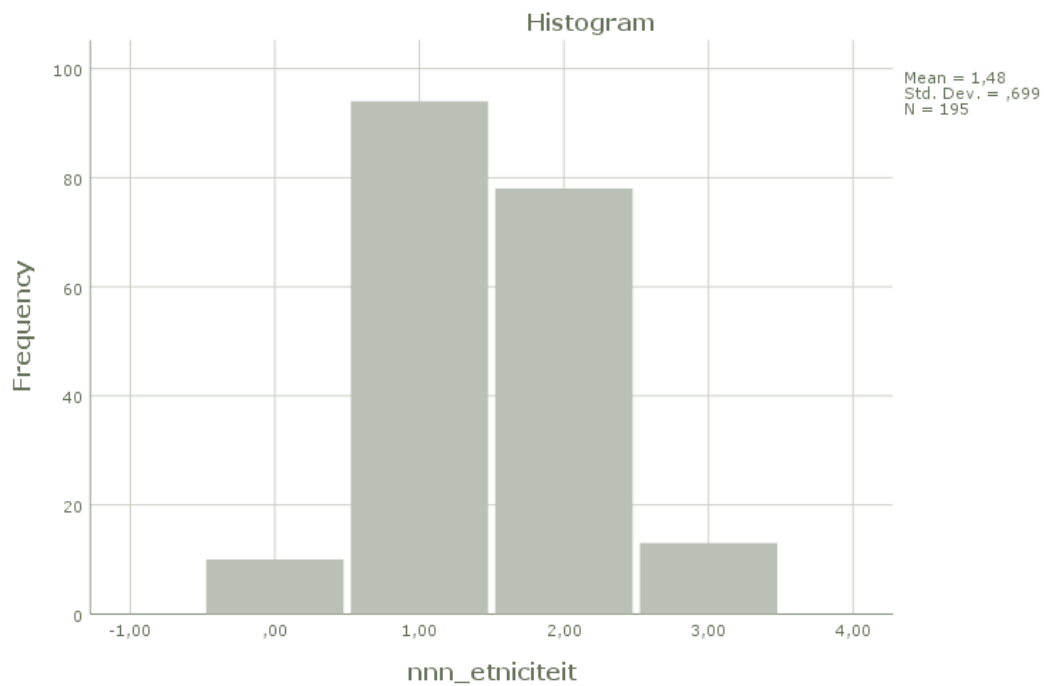
Statistics

nnn_eticiteit

N	Valid	195
	Missing	0

nnn_eticiteit

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Westers	10	5,1	5,1	5,1
	Marokkaans	94	48,2	48,2	53,3
	Turks	78	40,0	40,0	93,3
	Niet-Westers	13	6,7	6,7	100,0
	Total	195	100,0	100,0	

Men kan zien dat de groep Marokkaanse respondenten het grootst is, met 94 respondenten (48,2%). Hierna volgen Turkse respondenten. Dit is logisch, omdat er in de dataverzameling gebruik is gemaakt van een oversample van Marokkaanse en Turkse mensen.

Religiositeit

De variabele religiositeit is een variabele die werd gevormd door de vraag: Hoe vaak gaat u naar een godsdienstige bijeenkomst in een kerk, moskee, synagoge, tempel, of schrijn? Is dat... 1. nooit 2. 1-2 keer per jaar 3. 3-11 keer per jaar 4. 1 keer per maand 5. 2-3 keer per maand 6. iedere week 7. meerdere keren per week. Dit is vraag w1fa65 in de oorspronkelijke dataset. De verdeling ziet er als volgt uit:

FREQUENCIES VARIABLES=religiositeit

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

Statistics

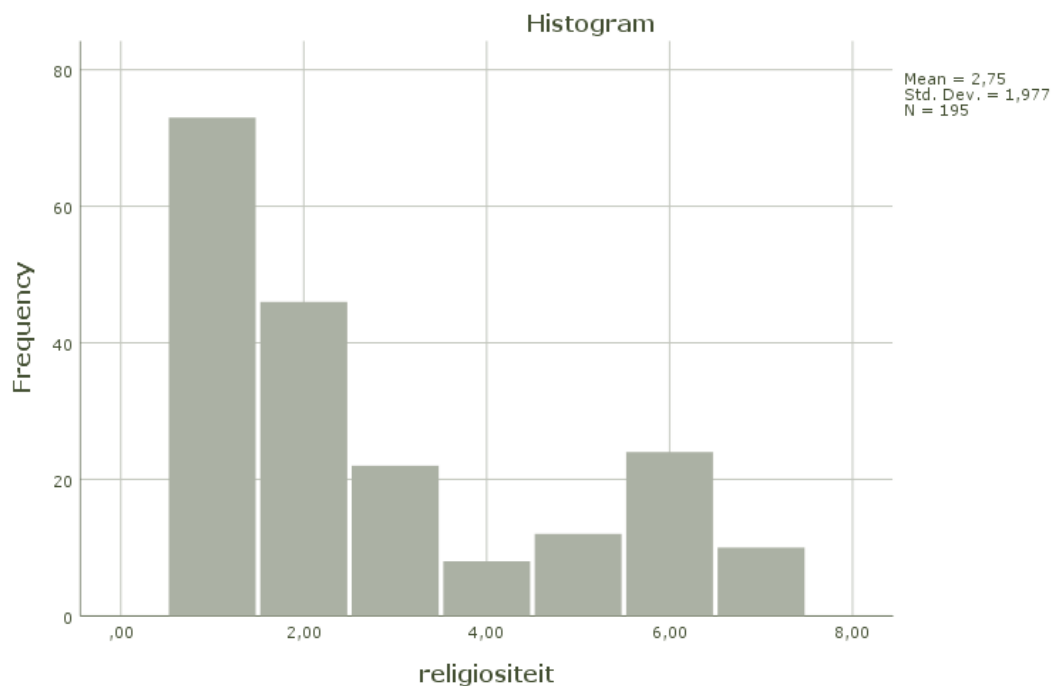
religiositeit

N	Valid	195
	Missing	0

religiositeit

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	73	37,4	37,4	37,4
	1-2x pj	46	23,6	23,6	61,0
	3-11x pj	22	11,3	11,3	72,3
	1x pm	8	4,1	4,1	76,4
	2-3x pm	12	6,2	6,2	82,6
	Iedere week	24	12,3	12,3	94,9

Meerdere keren per week	10	5,1	5,1	100,0
Total	195	100,0	100,0	

Mensen die enkele keren per jaar naar een gebedshuis gaan zijn het vaakst aanwezig in de steekproef. De kleinste groep bestaat uit de respondenten die één keer per maand naar een gebedshuis gaan. Hierdoor loopt deze variabele niet lineair, en kunnen we hem niet als lineaire variabele opnemen in het onderzoek. Echter zijn sommige groepen erg klein. De groep die maandelijks een gebedshuis bezoekt is bijvoorbeeld maar 8 mensen groot (4,1%). Daarom heb ik besloten om, met oog op de statistische analyses, de variabele om te coderen naar twee groepen. In de eerste groep (0) zitten mensen die minder dan één keer per maand naar de kerk gaan, en in de tweede groep (1) zitten mensen die één keer per maand of meer naar de kerk gaan. De syntax hiervoor ziet er als volgt uit:

```
RECODE religiositeit (1=0) (2=0) (3=0) (4=1) (5=1) (6=1) (7=1) INTO nn_religiositeit.
```

```
EXECUTE.
```

Hieruit volgt een binaire variabele die er als volgt uit ziet:

```
FREQUENCIES VARIABLES=nn_religiositeit
```

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

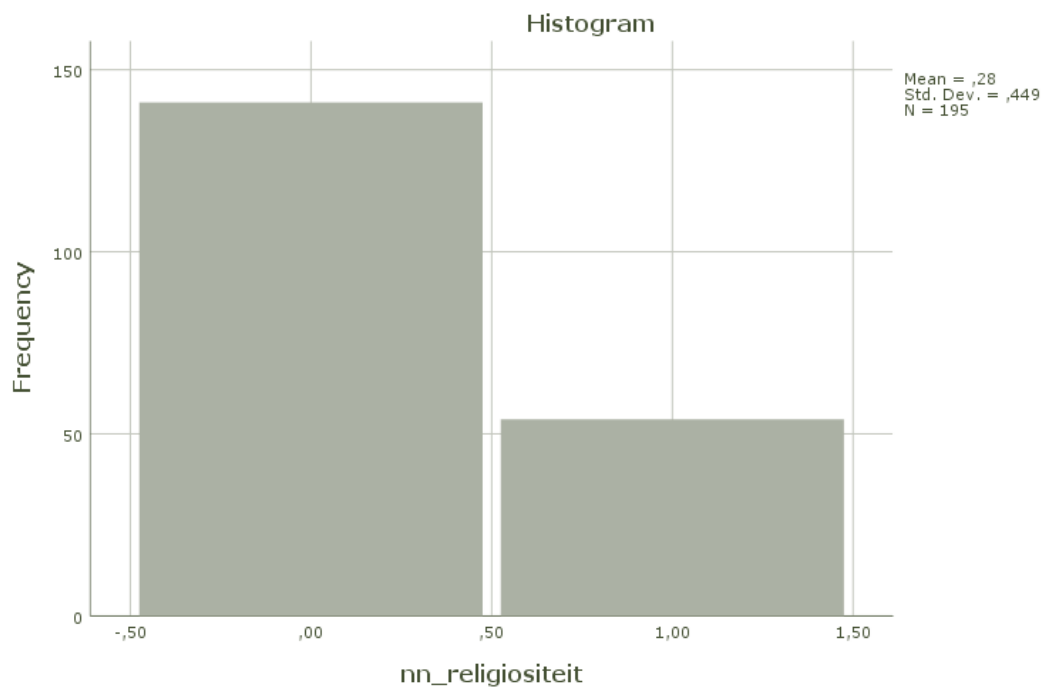
Statistics

nn_religiositeit

N	Valid	195
	Missing	0

nn_religiositeit

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Minder	141	72,3	72,3	72,3
	Meer	54	27,7	27,7	100,0
	Total	195	100,0	100,0	

Het overgrote deel van de respondenten gaat minder dan maandelijks naar een gebedshuis (72,3%). Ongeveer een derde van de respondenten (27,7%) gaat vaker dan één keer per maand naar een gebedshuis.

OPLEIDING

De variabele opleiding is afgeleid uit vraag van de oorspronkelijke dataset. De vraag aan de respondent luidt: Wat is uw hoogst voltooide opleiding, dat wil zeggen waarvan u een diploma heeft behaald? Als u in het buitenland onderwijs heeft gevolgd, neem dan het Nederlandse niveau dat er het meest op lijkt. De antwoordopties waren: 2. lagere school; 3. lbo, vmbo-kb/bbl; 4. mavo, vmbo-tl; 5. havo 6. vwo/gymnasium; 7. mbo-kort (kmbo), primair leerlingwezen, bol/bbl niveau 1 of 2; 8. mbo-tussen/lang (mbo), secundair/tertiar leerlingwezen, bol/bbl niveau 3 of 4; 9. Hbo; 10. universiteit (bachelor); 11. universiteit (master, doctoraal); 12. Promotietraject; 13. buitenlandse opleiding, niet goed in te delen, lager onderwijs; 14. buitenlandse opleiding, niet goed in te delen, middelbaar onderwijs; 15. buitenlandse opleiding, niet goed in te delen, hoger onderwijs; 16. geen opleiding. Hieronder is de verdeling van de variabele te zien:

FREQUENCIES VARIABLES=opleiding

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

Statistics

opleiding

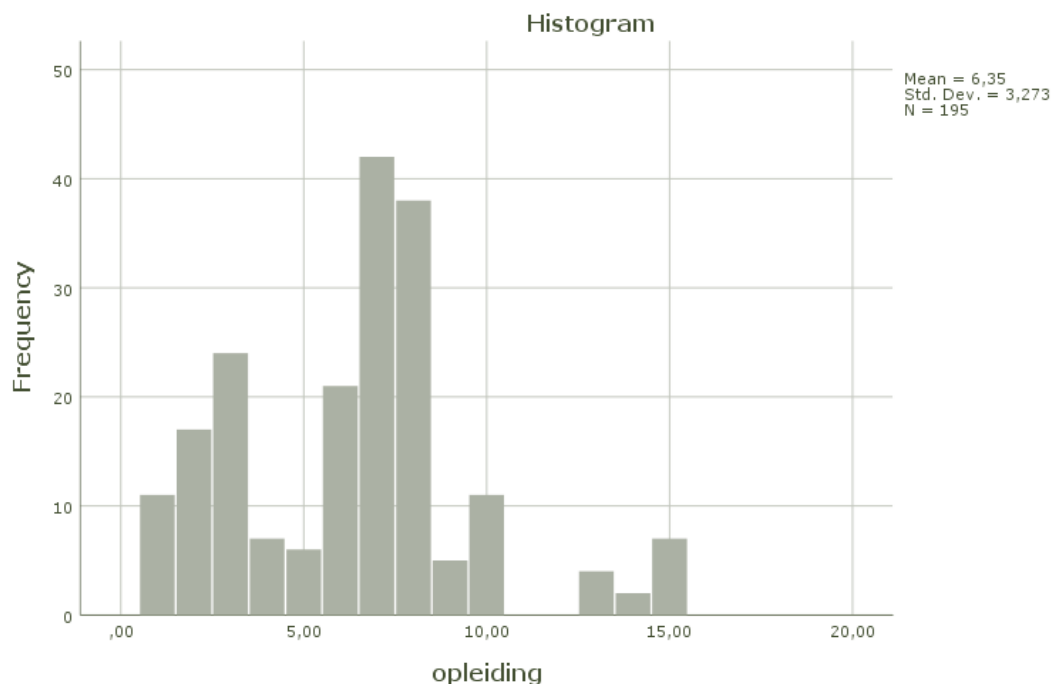
N	Valid	195
	Missing	0

opleiding

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	basisschool	11	5,6	5,6	5,6

LBO	17	8,7	8,7	14,4
Mavo	24	12,3	12,3	26,7
Havo	7	3,6	3,6	30,3
VWO	6	3,1	3,1	33,3
MBO kort	21	10,8	10,8	44,1
MBO tussen/lan g	42	21,5	21,5	65,6
HBO	38	19,5	19,5	85,1
Universiteit5 bachelor	5	2,6	2,6	87,7
Universiteit11 master	11	5,6	5,6	93,3
Buitenland s midden	4	2,1	2,1	95,4
Buitenland s hoog	2	1,0	1,0	96,4
Geen opleiding	7	3,6	3,6	100,0
Total	195	100,0	100,0	

21,5% van de respondenten heeft een lange MBO-opleiding gevolgd. Dit is de grootste groep in de steekproef. Hierna volgt de groep respondenten met een HBO-opleiding. Er zijn geen respondenten met een buitenlandse basisschoolopleiding, en geen respondenten die een promotraject hebben gevolgd aan de universiteit.

Hier is te zien dat er inderdaad een aantal categorieën zijn waar respondenten missen. Om dit goed op te vangen heb ik een nieuwe indeling gemaakt. Eerst was deze indeling in 4 groepen, maar in deze groepen zaten vooralsnog te weinig respondenten om iets nuttigs te kunnen zeggen over de data. Daarom heb ik van opleiding uiteindelijk een binaire variabele gemaakt. Er zijn dus twee categorieën. In de eerste categorie, gecodeerd als 0, vallen:

Lagere school; lbo, vmbo-kb/bbl; mavo, vmbo-tl; mbo-kort (kmbo), bol/bbl niveau 1 of 2; buitenlandse opleiding lager onderwijs; geen opleiding. buitenlandse opleiding, middelbaar onderwijs;

In de tweede categorie, gecodeerd als 1, vallen:

mbo-tussen/lang (mbo), bol/bbl niveau 3 of 4; havo; vwo/gymnasium; Hbo; universiteit (bachelor); universiteit (master, doctoraal); Promotietraject; buitenlandse opleiding, hoger onderwijs;

Voor deze nieuwe variabele is de volgende syntax geschreven:

```
RECODE opleiding (1=0) (2=0) (3=0) (4=1) (5=1) (6=0) (7=1) (8=1) (9=1) (10=1) (11=1)
      (12=0) (13=0) (14=1) (15=0) INTO nnn_opleiding.
```

```
EXECUTE.
```

Daaruit volgt deze nieuwe verdeling:

FREQUENCIES VARIABLES=nnn_opleiding

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

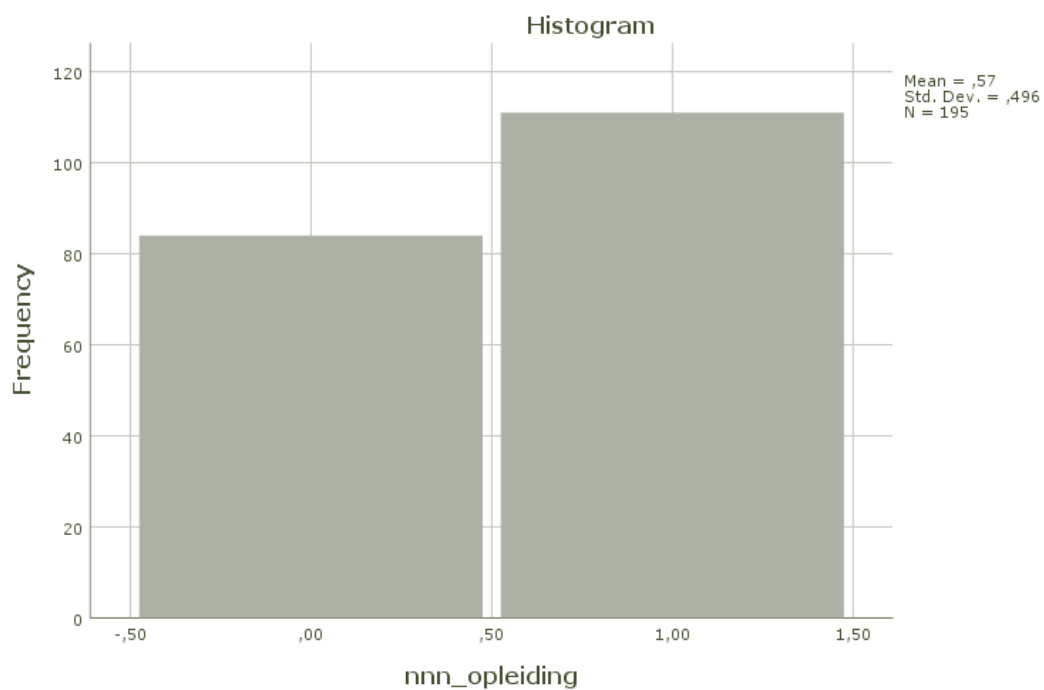
Statistics

nnn_opleiding

N	Valid	195
	Missing	0

nnn_opleiding

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Laag	84	43,1	43,1	43,1
	Hoog	111	56,9	56,9	100,0
	Total	195	100,0	100,0	

In de tabel is te zien dat 43,1% van de respondenten een lage opleiding heeft gevolgd en 56,9% een hoge opleiding. Er zijn dus meer respondenten met een hoge opleiding in de dataset dan met een lage opleiding.

Voorstellen ouders

De variabele voorstellen ouders komt van de vraag: Hebben uw ouders of uw familie u aan uw partner voorgesteld voordat u elkaar leerden kennen?

Deze variabele is een binaire variabele, waar 1 betekent ja en 2 betekent nee.

De meeste respondenten zijn niet door hun ouders aan elkaar voorgesteld (79,5%). Verder zijn er geen bewerkingen uitgevoerd op deze variabele, behalve dat ik de categorieën opnieuw heb gecodeerd naar 0 en 1 voor overzichtelijkheid.

FREQUENCIES VARIABLES=voorstellen_ouders

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

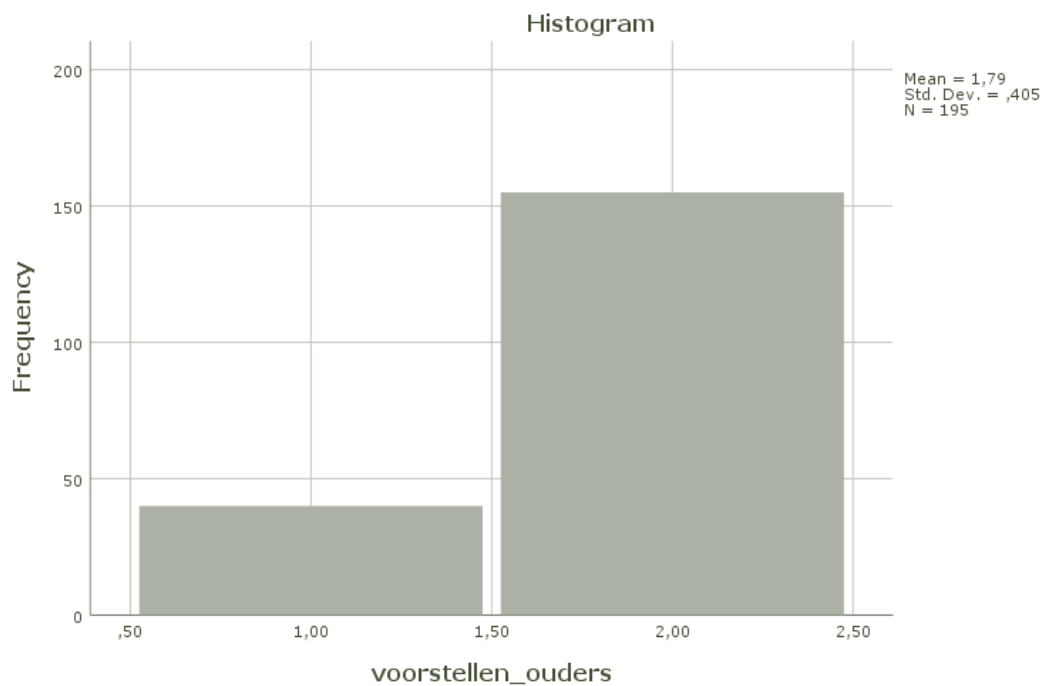
Statistics

voorstellen_ouders

N	Valid	195
	Missing	0

voorstellen_ouders

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	40	20,5	20,5	20,5
	Nee	155	79,5	79,5	100,0
	Total	195	100,0	100,0	

Het hercoderen heb ik gedaan met de volgende syntax:

```
RECODE voorstellen_ouders (1=1) (ELSE=0) INTO dum_voorstellen_ouders.
```

```
EXECUTE.
```

Hierdoor blijven de resultaten hetzelfde, maar zijn de categorieën omgedraaid. Dat ziet er als volgt uit:

Statistics

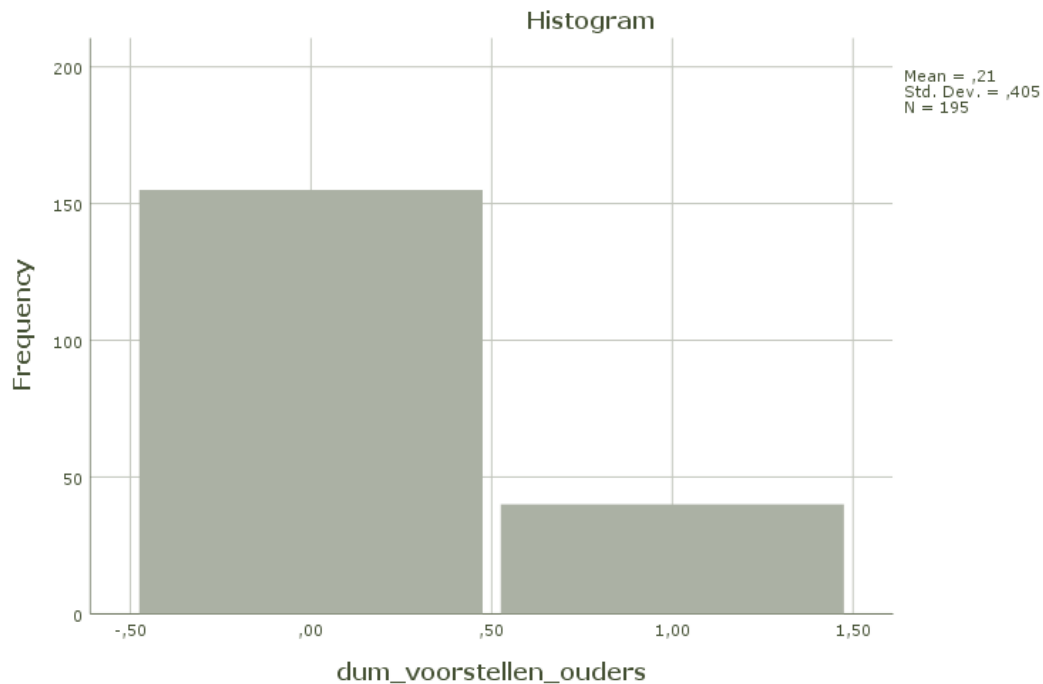
dum_voorstellen_ouders

N	Valid	195
	Missing	0

dum_voorstellen_ouders

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee	155	79,5	79,5	79,5

Ja	40	20,5	20,5	100,0
Total	195	100,0	100,0	

Dezelfde situatie blijft hier dus aan de hand. Slechts een vijfde deel van de respondenten is voorgesteld aan de partner door de ouders.

GENERATIE

De variabele generatie is een variabele die ontstaan is uit de variabele w1cethnic. De verdeling van deze variabele hebben we al gezien bij 2.3, etniciteit. Om de nieuwe variabele generatie te vormen, heb ik alle mensen van de eerste generatie bij elkaar in een groep gezet en alle mensen van de tweede generatie bij elkaar in een groep gezet. Nederlandse mensen zitten al niet meer in de sample, dus daar hoefde niets mee te gebeuren. De tweedegeneratiemigranten zijn gecodeerd als 1. De eerstegeneratiemigranten zijn gecodeerd als 0. De syntax hiervoor ziet er als volgt uit:

```
RECODE w1cethnic (1=0) (2=1) (3=0) (4=1) (5=0) (6=1) (7=0) (8=1) (SYSMIS=SYSMIS) INTO
  nn_generatie.
```

EXECUTE.

FREQUENCIES VARIABLES=nn_generatie

/HISTOGRAM

/ORDER=ANALYSIS.

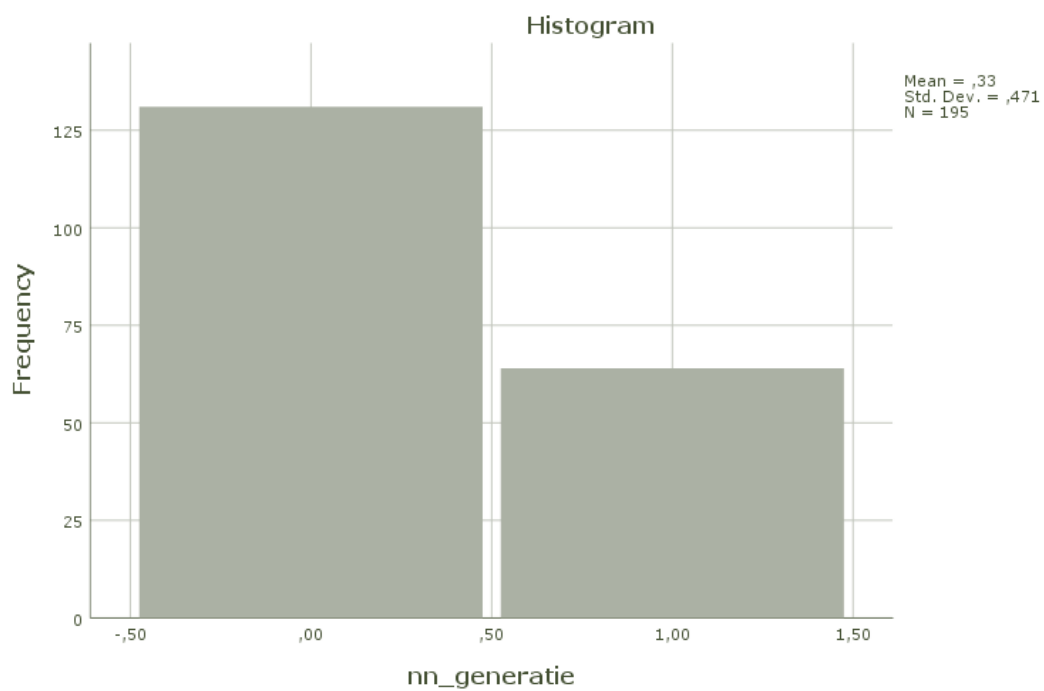
Statistics

nn_generatie

N	Valid	195
	Missing	0

nn_generatie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Eerste generatie	131	67,2	67,2	67,2
	Tweede generatie	64	32,8	32,8	100,0
	Total	195	100,0	100,0	

In het histogram is te zien dat de groep eerstegeneratiemigranten een stuk groter is dan de groep tweedegeneratiemigranten. Mensen van de eerste generatie vormen 67,2% van de data. Mensen van de tweede generatie vormen dus 32,8%.

BIJLAGE 2

Univariate statistieken

De eerste stap in het maken van de analyse is de univariate statistieken ophalen. Hieronder worden alle gegevens van de dichotome variabelen in het model opgezocht en gebruikt.

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=nn_religiositeit nnn_opleiding nn_generatie nn_voorstellen_ouders
  homogamie
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
nn_religiositeit	195	,00	1,00	,2769	,44863
nnn_opleiding	195	,00	1,00	,5692	,49646
nn_generatie	195	,00	1,00	,3282	,47077
nn_voorstellen_ouders	195	,00	1,00	,2051	,40483
homogamie	195	,00	1,00	,5846	,49406
Valid N (listwise)	195				

Omdat heterogeniteit als enige een continue variabele is, halen we van heterogeniteit andere gegevens op, namelijk het gemiddelde, de standaarddeviatie, minimum/maximum en de kurtosis. Dat gebeurt hieronder:

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=heterogeniteit
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX KURTOSIS.
```

N.B. We hebben hierbij gebruik gemaakt van de niet gecentreerde variabele, omdat dat meer duidelijkheid schept in de verdelingen van de percentages, deze lopen namelijk van 0 tot 100. Bij het niet-centreren krijgt men een beter beeld van de percentages.

Descriptive Statistics					
N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Kurtosis

	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error
heterogeniteit	195	2,00	85,00	23,2872	17,87556	1,792	,346
Valid N (listwise)	195						

Hierna volgt de verdeling van de variabele etniciteit. Deze variabele is namelijk als enige in het model een categorische nominale variabele. Hieronder worden een aantal gegevens opgehaald over deze variabele. Hierbij is ook een histogram opgevraagd voor inzicht en duidelijkheid in de verdeling van de vier categorieën.

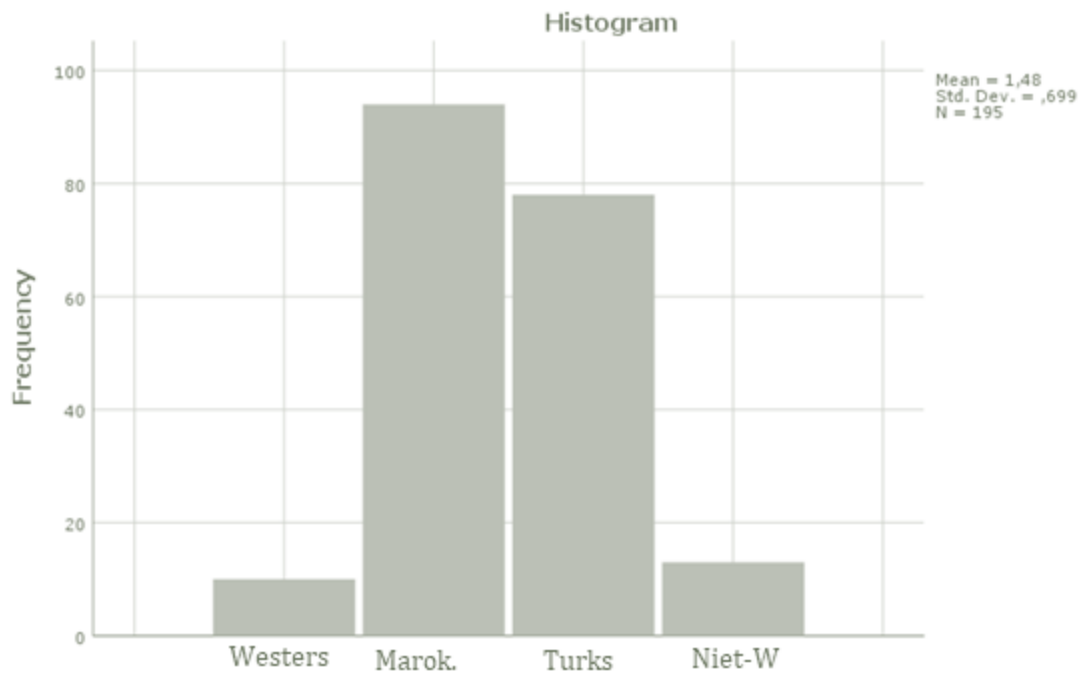
```
FREQUENCIES VARIABLES=etniciteit
/NTILES=4
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
/HISTOGRAM
/ORDER=ANALYSIS.
```

Statistics

etniciteit

N	Valid	195
	Missing	0
Mean		1,4821
Std. Deviation		,69863
Minimum		,00
Maximum		3,00
Percentiles	25	1,0000
	50	1,0000
	75	2,0000

		etniciteit			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Westers	10	5,1	5,1	5,1
	Marokkaans	94	48,2	48,2	53,3
	Turks	78	40,0	40,0	93,3
	Niet-Westers	13	6,7	6,7	100,0
	Total	195	100,0	100,0	

Bivariate statistieken

Ten eerste is het van belang dat ik alle correlaties vind tussen mijn dichotome variabelen en mijn dichotome en continue variabelen. Een correlatie tussen twee dichotome variabelen is gebaseerd op de phi. Dit getal komt overeen met de Pearson correlatie. Daarom staan in deze correlatietabel alle dichotome en continue variabelen.

CORRELATIONS

```

/VARIABLES=cent_heterogeniteit nn_generatie homogamie nn_voorstellen_ouders nnn_opleiding
nn_religiositeit
/PRINT=TWOTAIL NOSIG
/MISSING=PAIRWISE.

```

Correlations

		cent_heterogeniteit	nn_generatie	homogamie	nn_voorstellen_ouders	nnn_opleiding	nn_religiositeit
cent_heterogeniteit	Pearson Correlation	1	-,035	,113	,057	-,150*	,069
	Sig. (2-tailed)		,632	,115	,432	,037	,337
	N	195	195	195	195	195	195
nn_generatie	Pearson Correlation	-,035	1	-,076	-,166*	,123	-,115
	Sig. (2-tailed)	,632		,293	,021	,087	,109
	N	195	195	195	195	195	195

	N	195	195	195	195	195	195
homogamie	Pearson Correlation	,113	-,076	1	,222**	-,166*	,126
	Sig. (2-tailed)	,115	,293		,002	,020	,079
	N	195	195	195	195	195	195
nn_voorstellen_ouders	Pearson Correlation	,057	-,166*	,222**	1	-,199**	,083
	Sig. (2-tailed)	,432	,021	,002		,005	,249
	N	195	195	195	195	195	195
nnn_opleiding	Pearson Correlation	-,150*	,123	-,166*	-,199**	1	-,087
	Sig. (2-tailed)	,037	,087	,020	,005		,229
	N	195	195	195	195	195	195
nn_religiositeit	Pearson Correlation	,069	-,115	,126	,083	-,087	1
	Sig. (2-tailed)	,337	,109	,079	,249	,229	
	N	195	195	195	195	195	195

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Etniciteit weergeven

De correlaties tussen etniciteit en de overige variabelen zeggen niet zo veel, omdat etniciteit een categorische variabele is. Om toch inzicht te krijgen in hoe deze variabele verdeeld is heb ik hem in een kruistabel gezet met homogamie. Daaruit volgt de volgende syntax en output:

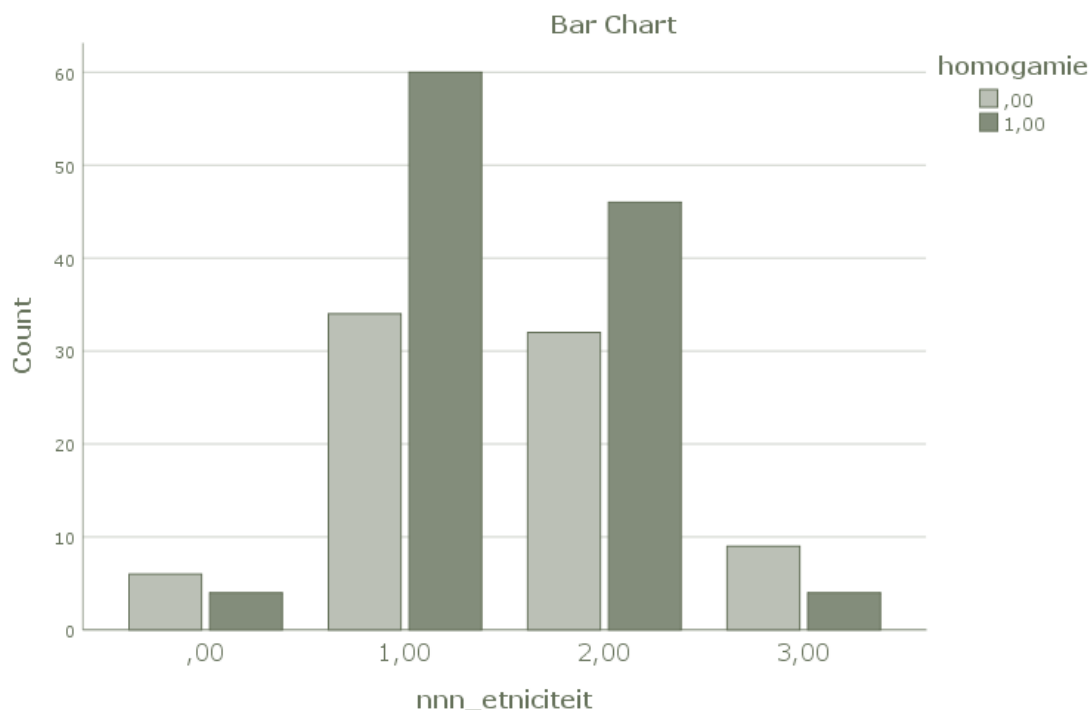
```
CROSSTABS
  /TABLES=nnn_etniciteit BY homogamie
  /FORMAT=AVALUE TABLES
  /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL
  /COUNT ROUND CELL
  /BARChart.
```

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
nnn_eticiteit * homogamie	195	100,0%	0	0,0%	195	100,0%

nnn_eticiteit * homogamie Crosstabulation

		homogamie		Total	
		,00	1,00		
nnn_eticiteit	,00	Count	6	4	10
		% within nnn_eticiteit	60,0%	40,0%	100,0%
		% within homogamie	7,4%	3,5%	5,1%
		% of Total	3,1%	2,1%	5,1%
	1,00	Count	34	60	94
		% within nnn_eticiteit	36,2%	63,8%	100,0%
		% within homogamie	42,0%	52,6%	48,2%
		% of Total	17,4%	30,8%	48,2%
	2,00	Count	32	46	78
		% within nnn_eticiteit	41,0%	59,0%	100,0%
		% within homogamie	39,5%	40,4%	40,0%
		% of Total	16,4%	23,6%	40,0%
3,00	Count	9	4	13	
	% within nnn_eticiteit	69,2%	30,8%	100,0%	
	% within homogamie	11,1%	3,5%	6,7%	
	% of Total	4,6%	2,1%	6,7%	
Total	Count	81	114	195	
	% within nnn_eticiteit	41,5%	58,5%	100,0%	
	% within homogamie	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	41,5%	58,5%	100,0%	

Heterogeniteit en opleiding, generatie, homogamie, voorstellen ouders, religiositeit

**BIVARIATE STATISTIEKEN.
 UNIANOVA cent_heterogeniteit BY nnn_opleiding
 /METHOD=SSTYPE(3)
 /INTERCEPT=INCLUDE
 /PRINT F DESCRIPTIVE
 /CRITERIA=ALPHA(.05)
 /DESIGN=nnn_opleiding.*

Univariate Analysis of Variance

Between-Subjects Factors

		N
nnn_opleiding	,00	84
	1,00	111

Descriptive Statistics

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

nnn_opleiding	Mean	Std. Deviation	N
,00	3,0699	20,22085	84
1,00	-2,3232	15,56857	111
Total	,0000	17,87556	195

Tests for Heteroskedasticity

F Test for Heteroskedasticity^{a,b,c}

F	df1	df2	Sig.
3,738	1	193	,055

- a. Dependent variable: cent_heterogeniteit
 b. Tests the null hypothesis that the variance of the errors does not depend on the values of the independent variables.
 c. Predicted values from design: Intercept + nnn_opleiding

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	1390,776 ^a	1	1390,776	4,429	,037
Intercept	26,660	1	26,660	,085	,771
nnn_opleiding	1390,776	1	1390,776	4,429	,037
Error	60599,142	193	313,985		
Total	61989,918	195			
Corrected Total	61989,918	194			

a. R Squared = ,022 (Adjusted R Squared = ,017)

```
UNIANOVA cent_heterogeniteit BY nn_religiositeit
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PRINT F DESCRIPTIVE
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=nn_religiositeit.
```

Univariate Analysis of Variance

Between-Subjects Factors

		N
nn_religiositeit	,00	141
	1,00	54

Descriptive Statistics

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

nn_religiositeit	Mean	Std. Deviation	N
,00	-,7624	17,33806	141
1,00	1,9906	19,23481	54

Total	,0000	17,87556	195
-------	-------	----------	-----

Tests for Heteroskedasticity

F Test for Heteroskedasticity^{a,b,c}

F	df1	df2	Sig.
,435	1	193	,510

- a. Dependent variable: cent_heterogeniteit
b. Tests the null hypothesis that the variance of the errors does not depend on the values of the independent variables.
c. Predicted values from design: Intercept + nn_religiositeit

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	295,921 ^a	1	295,921	,926	,337
Intercept	58,900	1	58,900	,184	,668
nn_religiositeit	295,921	1	295,921	,926	,337
Error	61693,996	193	319,658		
Total	61989,918	195			
Corrected Total	61989,918	194			

a. R Squared = ,005 (Adjusted R Squared = ,000)

```
UNIANOVA cent_heterogeniteit BY homogamie
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PRINT F DESCRIPTIVE
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=homogamie.
```

Univariate Analysis of Variance

Between-Subjects Factors

		N
homogamie	,00	81
	1,00	114

Descriptive Statistics

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

homogamie	Mean	Std. Deviation	N
,00	-2,3983	16,23884	81
1,00	1,7040	18,83721	114

Total	,0000	17,87556	195
-------	-------	----------	-----

Tests for Heteroskedasticity

F Test for Heteroskedasticity^{a,b,c}

F	df1	df2	Sig.
1,086	1	193	,299

- a. Dependent variable: cent_heterogeniteit
- b. Tests the null hypothesis that the variance of the errors does not depend on the values of the independent variables.
- c. Predicted values from design: Intercept + homogamie

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	796,927 ^a	1	796,927	2,513	,115
Intercept	22,826	1	22,826	,072	,789
homogamie	796,927	1	796,927	2,513	,115
Error	61192,991	193	317,062		
Total	61989,918	195			
Corrected Total	61989,918	194			

a. R Squared = ,013 (Adjusted R Squared = ,008)

```
UNIANOVA cent_heterogeniteit BY nn_voorstellen_ouders
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PRINT F DESCRIPTIVE
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=nn_voorstellen_ouders.
```

Univariate Analysis of Variance

Between-Subjects Factors

		N
nn_voorstellen_ouders	,00	155
	1,00	40

Descriptive Statistics

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

nn_voorstellen_ouders	Mean	Std. Deviation	N
,00	-,5130	16,80776	155
1,00	1,9878	21,65343	40
Total	,0000	17,87556	195

Tests for Heteroskedasticity

F Test for Heteroskedasticity^{a,b,c}

F	df1	df2	Sig.
2,765	1	193	,098

- a. Dependent variable: cent_heterogeniteit
b. Tests the null hypothesis that the variance of the errors does not depend on the values of the independent variables.
c. Predicted values from design: Intercept + nn_voorstellen_ouders

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	198,846 ^a	1	198,846	,621	,432
Intercept	69,154	1	69,154	,216	,643
nn_voorstellen_ouders	198,846	1	198,846	,621	,432
Error	61791,072	193	320,161		
Total	61989,918	195			
Corrected Total	61989,918	194			

a. R Squared = ,003 (Adjusted R Squared = -,002)

```
UNIANOVA cent_heterogeniteit BY nn_generatie
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PRINT F DESCRIPTIVE
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=nn_generatie.
```

Univariate Analysis of Variance

Between-Subjects Factors

		N
nn_generatie	,00	131
	1,00	64

Descriptive Statistics

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

nn_generatie	Mean	Std. Deviation	N
,00	,4304	18,57512	131
1,00	-,8809	16,45650	64
Total	,0000	17,87556	195

Tests for Heteroskedasticity

F Test for Heteroskedasticity^{a,b,c}

F	df1	df2	Sig.
,661	1	193	,417

- a. Dependent variable: cent_heterogeniteit
 b. Tests the null hypothesis that the variance of the errors does not depend on the values of the independent variables.
 c. Predicted values from design: Intercept + nn_generatie

Tests of Between-Subjects Effects

Dependent Variable: cent_heterogeniteit

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	73,931 ^a	1	73,931	,230	,632
Intercept	8,729	1	8,729	,027	,869
nn_generatie	73,931	1	73,931	,230	,632
Error	61915,987	193	320,808		
Total	61989,918	195			
Corrected Total	61989,918	194			

a. R Squared = ,001 (Adjusted R Squared = -,004)

Logistische regressieanalyse

Na alle univariate en bivariate statistieken te hebben geïnspecteerd, kan ik nu een logistische regressieanalyse uitvoeren. Hierbij heb ik een model met vier stappen. In stap 1 is alleen de afhankelijke variabele en de onafhankelijke variabele. In stap 2 zitten de afhankelijke, onafhankelijke en controlevariabelen. In stap 3 is ook de moderator toegevoegd. Stap 4 is het volledige model met de afhankelijke en onafhankelijke variabelen en de controle- moderator- en interactievariabelen. Hierbij is ook de Hosmer-Lemeshow toets opgevraagd.

```

*LOGISTISCHE REGRESSIEANALYSE.
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES homogamie
/METHOD=ENTER cent_heterogeniteit
/METHOD=ENTER nnn_opleiding nn_voorstellen_ouders
dum_ethnic_westers dum_ethnic_turks dum_ethnic_nietwesters nn_generatie
/METHOD=ENTER nn_religiositeit
/METHOD=ENTER hetgen_x_nn_religiositeit
/CLASSPLOT
/PRINT=GOODFIT CI(95)
/CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5).

```

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	195	100,0
	Missing Cases	0	,0
	Total	195	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		195	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
,00	0
1,00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Predicted			Percentage Correct
		homogamie			
	Observed	,00	1,00		
Step 0	homogamie	,00	81	0	,0
		1,00	0	114	100,0
Overall Percentage					58,5

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	,342	,145	5,531	1	,019	1,407

Variables not in the Equation

		Score	df	Sig.
Step 0	Variables	cent_heterogeniteit	2,507	,113
	Overall Statistics		2,507	,113

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	2,580	1	,108
	Block	2,580	1	,108
	Model	2,580	1	,108

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	262,136 ^a	,013	,018

a. Estimation terminated at iteration number 3 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	5,804	8	,669

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		homogamie = ,00		homogamie = 1,00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	9	9,540	11	10,460	20
	2	6	7,933	11	9,067	17
	3	11	9,630	10	11,370	21
	4	9	7,623	8	9,377	17

5	9	9,228	12	11,772	21
6	14	10,565	11	14,435	25
7	6	8,182	14	11,818	20
8	5	6,456	12	10,544	17
9	6	6,989	14	13,011	20
10	6	4,854	11	12,146	17

Classification Table^a

		Predicted			Percentage Correct
		homogamie			
Observed		,00	1,00		
Step 1	homogamie ,00	0	81		,0
	1,00	0	114		100,0
Overall Percentage					58,5

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	L
Step 1 ^a	cent_heterogeniteit	,014	,009	2,457	1	,117	1,014	
	Constant	,348	,147	5,640	1	,018	1,416	

a. Variable(s) entered on step 1: cent_heterogeniteit.

Block 2: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	15,527	6	,017
	Block	15,527	6	,017
	Model	18,107	7	,011

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R	Nagelkerke R
		Square	Square
1	246,609 ^a	,089	,119

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	6,895	8	,548

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		homogamie = ,00		homogamie = 1,00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
		Step 1	1	13	13,992	
	2	10	11,138	11	9,862	21
	3	9	10,063	11	9,937	20
	4	12	10,135	9	10,865	21
	5	12	8,834	8	11,166	20
	6	6	8,322	15	12,678	21
	7	9	7,167	11	12,833	20
	8	7	5,879	13	14,121	20
	9	2	3,960	18	16,040	20
	10	1	1,508	10	9,492	11

Classification Table^a

	Observed	Predicted		Percentage Correct
		homogamie		
		,00	1,00	
Step 1	homogamie ,00	28	53	34,6
	1,00	28	86	75,4
	Overall Percentage			58,5

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)		
							Lower	Upper	
Step 1 ^a	cent_heterogeniteit	,011	,009	1,305	1	,253	1,011	,992	1,029
	nnn_opleiding	-,435	,320	1,851	1	,174	,647	,346	1,211
	nn_voorstellen_ouders	1,052	,450	5,453	1	,020	2,863	1,184	6,923
	dum_ethnic_westers	-,498	,710	,492	1	,483	,608	,151	2,443
	dum_ethnic_turks	,069	,345	,040	1	,842	1,071	,544	2,107
	dum_ethnic_nietwesters	-,903	,661	1,865	1	,172	,405	,111	1,482
	nn_generatie	-,135	,333	,165	1	,685	,874	,455	1,677
	Constant	,519	,328	2,510	1	,113	1,681		

a. Variable(s) entered on step 1: nnn_opleiding, nn_voorstellen_ouders, dum_ethnic_westers, dum_ethnic_turks, dum_ethnic_nietwesters, nn_generatie.

Block 3: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	2,483	1	,115
	Block	2,483	1	,115
	Model	20,590	8	,008

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R	Nagelkerke R
		Square	Square
1	244,125 ^a	,100	,135

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	5,497	8	,703

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		homogamie = ,00		homogamie = 1,00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	13	13,370	7	6,630	20
	2	9	11,137	11	8,863	20
	3	9	11,051	12	9,949	21
	4	11	9,937	9	10,063	20
	5	11	9,219	10	11,781	21
	6	10	8,006	10	11,994	20
	7	8	6,931	12	13,069	20
	8	6	5,738	14	14,262	20
	9	4	4,031	16	15,969	20
	10	0	1,581	13	11,419	13

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct
		homogamie ,00	1,00	
Step 1	Observed homogamie ,00	36	45	44,4

	1,00	34	80	70,2
Overall Percentage				59,5

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a cent_heterogeniteit	,010	,009	1,160	1	,282	1,010	,992	1,029
nnn_opleiding	-,400	,322	1,537	1	,215	,671	,356	1,261
nn_voorstellen_ouders	1,042	,454	5,252	1	,022	2,834	1,163	6,905
dum_ethnic_westers	-,400	,713	,315	1	,575	,670	,166	2,710
dum_ethnic_turks	,120	,350	,117	1	,732	1,128	,567	2,241
dum_ethnic_nietwesters	-1,023	,669	2,339	1	,126	,359	,097	1,334
nn_generatie	-,105	,334	,099	1	,753	,900	,467	1,734
nn_religiositeit	,570	,367	2,412	1	,120	1,768	,861	3,629
Constant	,325	,351	,858	1	,354	1,384		

a. Variable(s) entered on step 1: nn_religiositeit.

Block 4: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	,994	1	,319
	Block	,994	1	,319
	Model	21,584	9	,010

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R	Nagelkerke R
		Square	Square
1	243,132 ^a	,105	,141

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	14,797	8	,063

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		homogamie = ,00		homogamie = 1,00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	15	13,591	5	6,409	20
	2	6	11,336	14	8,664	20
	3	12	10,558	8	9,442	20
	4	8	9,904	12	10,096	20
	5	13	9,303	8	11,697	21
	6	7	7,662	13	12,338	20
	7	11	6,894	9	13,106	20
	8	5	5,823	15	14,177	20
	9	3	4,459	18	16,541	21
	10	1	1,470	12	11,530	13

Classification Table^a

		Predicted			Percentage Correct
		homogamie			
		Observed	,00	1,00	
Step 1	homogamie ,00		36	45	44,4
	1,00		32	82	71,9
Overall Percentage					60,5

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	cent_heterogeniteit	,016	,011	2,038	1	,153	1,016	,994	1,039
	nnn_opleiding	-,386	,322	1,430	1	,232	,680	,361	1,279
	nn_voorstellen_ouders	1,033	,455	5,163	1	,023	2,810	1,153	6,849
	dum_ethnic_westers	-,419	,716	,342	1	,559	,658	,162	2,677
	dum_ethnic_turks	,089	,353	,064	1	,800	1,093	,547	2,184
	dum_ethnic_nietwesters	-1,178	,696	2,868	1	,090	,308	,079	1,204
	nn_generatie	-,089	,335	,070	1	,792	,915	,475	1,765
	nn_religiositeit	,594	,369	2,586	1	,108	1,811	,878	3,735
	hetgen_x_nn_religiositeit	-,020	,020	1,018	1	,313	,980	,942	1,019
	Constant	,342	,351	,949	1	,330	1,408		

a. Variable(s) entered on step 1: hetgen_x_nn_religiositeit.

BIJLAGE 3

MODELFIT

In tabel 1 zijn de parameterschattingen van mijn onderzoeksmodel weergegeven.

We kijken eerst of het model goed bij de data past. Hiervoor gebruik ik een Chi-kwadraat toets. Hierbij wordt de aannemelijkheidsratio van het geschatte model vergeleken met de aannemelijkheidsratio van het model ervoor. In tabel 1 zijn er per model de X^2 toetsen weergegeven. Onder model 1 is te zien dat het model met heterogeniteit erbij in enigszins beter bij de data past dan het model zonder heterogeniteit erin ($X(df)=2,58; p=0,108$). Het model met heterogeniteit is niet significant beter dan het model zonder heterogeniteit. Heterogeniteit lijkt het model dus niet beter te maken. Onder model 2 zien we dat model 2 significant beter is dan model 1 ($X^2(df)=15,53; p=0,017$) Dat betekent dat de controlevariabelen opleiding, voorstellen ouders, etniciteit en generatie ervoor zorgen dat de kans op homogamie beter voorspellen dan alleen heterogeniteit in de buurt. Model 3 is geen significante verbetering ten opzichte van model 2 ($X^2(df)=2,48; p=0,115$). Model 4 is ook geen verbetering ten opzichte van model 3 ($X^2(df)=0,99; p=0,319$). Dit betekent dat het toevoegen van religiositeit aan het model er niet voor zorgt dat de kans op homogamie beter voorspeld wordt. Ook een model met interactie tussen heterogeniteit en religiositeit kan de kans op homogamie niet beter voorspellen dan een model zonder deze interactietermen.

OUTLIERS EN INVLOEDRIJKE PUNTEN

In tabel 4 zijn de 5 meest invloedrijke punten gegeven op basis van de leverage. Een hoge leverage getuigt van een invloedrijke waarde. De leverages zijn allemaal vrij hoog, maar er is geen enkele case die er aan de bovenkant echt uitschiet. Ik heb dus besloten deze cases niet uit het model te halen, ook met het oog op het geringe aantal respondenten in mijn model.

Case nr.:	Leverage
104	0,24
100000359	0,21
5753	0,18
100011574	0,18
100050815	0,17

De syntax die hierbij hoort is onderstaande. Hierna ben ik naar mijn dataset gegaan en heb ik de leverages gesorteerd op grootte. Vervolgens kwamen deze cases naar boven.

```
*OUTLIERS EN INVLOEDRIJKE PUNTEN.  
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES homogamie  
/METHOD=ENTER cent_heterogeniteit  
/METHOD=ENTER nn_opleiding dum_voorstellen_ouders
```

```

dum_ethnic_marokkaans dum_ethnic_turks dum_ethnic_nietwesters dum_generatie_tweede
/METHOD=ENTER nn_religiositeit
/METHOD=ENTER hetgen_x_nn_religiositeit
/SAVE=LEVER
/PRINT=GOODFIT CI(95)
/CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5).

```

ASSUMPTIETOETSING

Voor logistische regressies geldt de assumptie van aselechte steekproeven. Hierbij is de vraag of de steekproef willekeurig (genoeg) is getrokken. De getrokken steekproef is een gestratificeerde steekproef met twee fasen. Voor de Nells-dataset is de populatie eerst verdeeld over drie delen in Nederland. Daarna is binnen deze groepen ook nog gestratificeerd in urbanisatiegraad. Uiteindelijk zijn er 35 gemeenten uit de populatie gehaald waarin een steekproef werd getrokken. De lokale autoriteiten zijn gevraagd om drie willekeurige steekproeven te trekken met mensen met een Turkse achtergrond, mensen met een Marokkaanse achtergrond en mensen die niet bij de eerste twee groepen horen. Er is dus sprake van een oversample van mensen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond. Ondanks deze oversample is de steekproef willekeurig getrokken en dus is de assumptie niet geschonden.

Als we in tabel 1 naar de Hosmer-Lemeshowrij kijken, is te zien dat model 3 hier de hoogste p-waarde heeft ($H-L=5,50$; $p=0,703$). Een Hosmer-Lemeshow toets, toetst of het model niet goed bij de data past. De toets gaat uit van een slechte fit. De H_0 hierbij is dus dat het model niet bij de data past. Wanneer de p-waarde niet significant is kan er geen slechte modelfit worden bewezen. Bij de Hosmer-Lemeshowtoets is het dus belangrijk dat de p-waarde zo hoog mogelijk is. Bij elk van de vier modellen zijn de uitkomsten niet significant, behalve bij model 4. (model 1: $H-L=5,80$; $p=0,669$; model 2: $HL=6,90$; $p=0,548$; model 3: $H-L=5,50$; $p=0,703$; model 4: $H-L=14,80$; $p=0,063$). Dit zou dus volgens de Hosmer-Lemeshowtoets betekenen model 1, 2 en 3 een significante verbetering is ten opzichte van het lege model. Let wel: bij een klein aantal respondenten (hier: $n=195$) heeft de toets de neiging om modellen sneller significant 'goed te keuren' dan bij een groter aantal respondenten.

VIF-SCORES

Om de VIF-scores te kunnen bepalen moet er eerst een lineaire regressieanalyse uitgevoerd worden om vervolgens alleen naar de VIF-scores te kijken. De syntax en de output zien er als volgt uit:

```

*VIF-SCORES.
REGRESSION
/MISSING LISTWISE
/STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL

```

```

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
/NOORIGIN
/DEPENDENT homogamie
/METHOD=ENTER cent_heterogeniteit dum_voorstellen_ouders dum_generatie_tweede
dum_ethnic_marokkaans dum_ethnic_turks
dum_ethnic_nietwesters nn_religiositeit hetgen_x_nn_religiositeit.

```

Regression

		Coefficients ^a					Collinearity Statistics	
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Tolerance	VIF
Model		B	Std. Error	Beta				
1	(Constant)	,408	,158		2,578	,011		
	cent_heterogeniteit	,004	,002	,137	1,598	,112	,660	1,514
	dum_voorstellen_ouders	,223	,090	,183	2,488	,014	,897	1,114
	dum_generatie_tweede	,012	,078	,011	,155	,877	,890	1,124
	dum_ethnic_marokkaans	,110	,166	,112	,664	,508	,171	5,846
	dum_ethnic_turks	,125	,162	,124	,770	,442	,187	5,359
	dum_ethnic_nietwesters	-,182	,206	-,092	-,883	,378	,448	2,231
	nn_religiositeit	,137	,079	,125	1,738	,084	,947	1,056
	hetgen_x_nn_religiositeit	-,004	,004	-,092	-1,059	,291	,649	1,542

a. Dependent Variable: homogamie

Van multicollineariteit lijkt in principe geen sprake te zijn. Er zijn geen VIF-waarden boven de 10. Wel zijn er twee waarden boven de 5, namelijk de VIF van de Turkse groep bij de variabele etniciteit en bij de Marokkaanse groep. Een oplossing om deze waarden lager te maken zou zijn om de groepen samen te voegen. Echter heb ik het aantal categorieën al zeer beperkt, waardoor dit eigenlijk onmogelijk is.